

LIETUVOS ISTORIJA: KOKIA JI BUVO IR GALĖJO BŪTI?

Dr. Leonas MILČIUS,
Prof. Mečislovas TREINYS
Lietuvos Respublikos Seimo
LTS frakcijos nariai

(Pabaiga)

4. Jeigu po Vokietijos – Lenkijos – Sovietų karo Lietuva būtų nesutikusi išleisti sovietinių karo bazių, ji nebūtų atgavusi ir Vilniaus krašto dalies. Pagal Sovietų – Vokietijos sutartį Lietuva būtų perleista Vokietijos įtakon. Tačiau Sovietai iš karto galėjo išiveržti į Lietuvą (taip buvo pasielgta su Suomija) ir po to pakartoti tai, ką jie padarė 1940 metais, tačiau su dar skaudesnėmis pasekmėmis. Mūsų laukė dar mažesnės Vilniaus krašto dalies grąžinimas ir labai maža tikimybė atgauti Klaipėdos kraštą.

5. Jeigu Lietuva būtų pasipriešinusi Sovietų išiveržimui 1940 m. birželio 15 d., ji būtų patyrusi dar didesnius tiesioginius nuostolius (žmonių aukas, sugriovimus ir kt.). Nebūtų atgaautos papildomos teritorijos Vilniaus krašte (Švenčionys, Dievenišės). Būtų vykę dar aršesni trėmimai. Vėliau gal būtų sulaukę didesnio vokiečių palankumo. Po karo būtų buvę daugiau problemų dėl Klaipėdos krašto grąžinimo.

Tenka paaiškinti, kad pokario metais vykusiam Lietuvos pasipriešinimui prieš sovietizaciją didžiausios reikšmės turėjo ne gėda ar nusivylimas dėl neišsaugoto garbės šūvio 1940 metų birželio, bet aktyvus visuomenės nusiteikimas kovai dėl laisvės ir nepriklausomybės, dėl tų vertybių, kurias lietuvių tautoje išugdė Nepriklausomos Lietuvos laikotarpis.

Lietuvos valstybės tęstinumui svarbesnis būtų buvęs ne simbolinis pasipriešinimas 1940 metų birželio, bet visos Vyriausybės pasitraukimas į užsienį. Jeigu tai būtų buvę padaryta, būtų išsaugota daugiau veiklių žmonių, kuriuos vėliau sovietai izoliavo arba net sunaikino. Kaip žinome, paskutinioji Vyriausybė buvo koalicinė, o dar tiksliau – konglomeratinė. Todėl reikiamo susiklausymo nebuvo. Ji nepalaikė Prezidento pasiūlymo trauktis, simboliškai pasipriešinus, kartu į Vokietiją išvedant ir dalį kariuomenės dalinių.

IŠVADOS:

1. Prielaidos 1938-1940 metų įvykiams Lietuvoje susidarė dar 1918-1923 metais. Tačiau pagrindinė vėliau vykusių pokyčių priežastis buvo agresyvūs trijų kaimyninių valstybių siekiai. Palankiausios galimybės juos įgyvendinti susiklostė Sovietų Sąjungai.

2. Vertinant praeitį, matome, kad palankiausias variantas Lietuvos valstybingumo raidai būtų buvęs Lietuvos pasipriešinimas Vokietijai, šiai bandant okupuoti Klaipėdos kraštą. Tokiu atveju Lietuva, kaip pirmoji Hitlerio agresijos auka, 1944-1945 metais gal būtų atstaciūsi nepriklausomybę ir išlikusi "liaudies respublika", dalyvavusi Rytprūsių dalybose ir turėjusi realias galimybes dalyvauti (kaip savarakiškas derybų partneris), atgaunant Vilniaus kraštą.

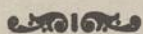
3. Vokiečių pasiūlymą dalyvauti su jais kare prieš Lenkiją ir patiems atsiimti Vilniaus kraštą, tolesnių įvykių raidos požiūriu reikia laikyti neracionaliu. Lietuva būtų atsidūrusi pralaimėjusių valstybių pusėje su prasta perspektyva ne tik pripažinti Vilniaus kraštą Lietuvai, bet ir su menka galimybe atgauti Vilniaus kraštą.

4. Daugiausia skirtingų istorinės raidos variantų galėjo turėti tiesioginis karinis lietuvių – lenkų konfliktas 1938 metais. Jo pasekmės galėjo būti tiek teigiamos, tiek ir neigiamos. Tačiau Lietuvos vadovai jį sprendė mažiausios rizikos būdu.

5. Praeities vertinimo požiūriu, didesnis Lietuvai palankių sprendimų skaičius buvo, vos tik prasidėjus nagrinėjamam laikotarpiui – 1938 m. ir 1939 m. pradžioje. 1939 metų pabaigos įvykiai klostėsi pagal nuo Lietuvos visiškai nepriklausančias aplinkybes. Pasirinkimo galimybės buvo labai minimalios. Didesnės reikšmės būtų turėjęs tik Vyriausybės ir kuo didesnio intelektualų skaičiaus pasitraukimas iš Lietuvos 1940 metų birželio.

6. Per nagrinėjamą

laikotarpį visų didžiųjų valstybių pozicija Lietuvos atžvilgiu buvo egocentriška, t.y. sąlygojama savų interesų. Lietuvos interesai buvo paaukoti "stipriųjų lokalinių jėgų" agresyviajam aktyvumui. Jų agresiją didžiosios demokratinės Vakarų šalys smerkė tik politinės moralės lygmenyje.

SEIMO RINKIMŲ ĮKARŠTYJE

Jonas Daugėla

Lietuvoje jau prasi-dėjo rinkiminis įkarštis. Jo atgarsiai pasiekia ir užsienio lietuvių visuomenę. Turin-gas dr. J. Jasaičio straipsnis šia tema buvo paskelbtas "Dirvos" 29 ir 30 numeriuose. Šiame straipsnyje autorius išanalizavo Lietuvos politinių partijų svorį.

Jau anuo metu, kai lietuviai savo tėvų žemėje kentėjo bolševikinį siaubą, kai kurie mūsų "politologai" bandė užsienio lietuvius įtikinti, kad, atkūrus nepriklausomybę, Lietuvoje jokių partijų nebus. Jaunimo stovyklose jie skleidė mintį, kad partijos yra ne tik nereikalingos, bet net kenksmingos. Partijos skaldo tautą ir tuo pačiu žudo tautinės vienybės idealus.

Tačiau, laimei, šios jų pranašystės neišsipildė. Dar net nepaskelbus Nepriklausomybės – 1989 m., tuojau į gyvenimą išėjo Demokratų partija. O kiek vėliau atsikūrė tautininkai, krikdemai ir socdemai. Tuo būdu Lietuvos politiniame gyvenime savo veiklą tuojau atnaujino visi mūsų istoriniai tradiciniai politiniai junginiai. Jie išėjo į viešumą, net pasivadinę tais pačiais – senaisiais vardais.

Komunistų partija tarpukario metais buvo uždarota, bet veikė slapta. Labai gaila, kad vėl atkūrus nepriklausomybę, pirmoji šio mato Lietuvos vyriausybė leido jai veikti viešai. Ši partija tik pakeitė savo vardą. Iš "Sąjūdžio" (deja, labai pavėluotai) susikūrė Tėvynės sąjunga. Tik gaila, kad ši partija prie savo tokio gražaus ir patrauk-

24-ajame Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos seime Dr. Leonas Kriaučeliūnas buvo išrinktas ALTS pirminku šeštajai kadencijai. I. Kriaučeliūnienės nuotr.

laus vardo dar priklijavo "konservatorių" titulą. J. Jasaičio nuomone: "Po okupacijos penkiasdešimtmečio (Lietuvoje – J.D.) nėra tokio socialinio sluoksnio, kuriuo remiasi konservatorių judėjimas." Tą supranta ir konservatorių ideologas M. Laurinkus. Jis jau skelbia, kad jie yra "liberaliniai konservatoriai". Bet vargu, ar ir jam pačiam aišku, kas gi yra tie "liberaliniai konservatoriai" ir kuo jie skiriasi nuo tikrųjų – klasikinių konservatorių.

J. Jasaitis pastebi atsikūrusią Lietuvių Tautininkų sąjungą. Jis teisingai nurodo, kad tautininkai puoselėja tautinį sąmoningumą ir skatina tautoje savo kilmės pasididžiavimą. Bet jie nėra gi vieninteliai, kurie politinėje veikloje pripažįsta tautos primatą. Lietuvoje savo veiklą yra atgaivinę Demokratų partija, kuri irgi puoselėja tautoje didžiuosius demokratijos idealus ir skleidžia pasitikėjimo savo jėgomis nuotakas. Dalinai šiuos siekimus palaiko ir Tėvynės s-ga.

Krikdemai ir socdemai didžiuojasi, kad jie priklauso atitinkamiems internacionalams. Jų vardu pasivadinusios partijos veikia beveik visose Europos šalyse. Jie tiki, kad tuo pačiu jiems yra daug lengviau patikinti Lietuvai svetimųjų medžiaginę paramą. Tautininkų s-ga ir Demokratų p-ja neneigia nuosaikaus tarptautinio bendradarbiavimo, bet šalinasi bet kokio internacionalizmo.

Be šių pagrindinių politinių junginių šiandien Lietuvoje yra susikūrusi ne-

suskaitoma daugybė ir kitokių politinių organizacijų. Tačiau šių partijų net politinėmis organizacijomis vadinti negalima.

Demokratų partija (vėliau Valstiečių Liaudininkų sąjunga) buvo suorganizuota dar 1902 m. Tada joje tilpo ir tautininkai. Jie tik vėliau nuėjo skirtingais keliais. Šiuo metu abiejų istorinių partijų programos yra panašios. Abi šios partijos skelbia, kad tautinė valstybė yra tobuliausia valstybinio gyvenimo santvarka. O tautinė valstybė negali gyvuoti be demokratijos. Tad atrodo, kad šiandien neturėtų būti didesnių kliūčių šioms dviem politinėms apraiškomis vėl susijungti į vieną darinį. O vėliau gal dar būtų įmanoma surasti bendros veiklos galimybes su Centro s-ga. Toks stipresnis politinis centras galėtų būti reikšmingas veiksnys rinkimuose ir pašalinti tautos abejingumą politinei veiklai. O jeigu Seime nei "kairė", nei "dešinė" nelaimėtų visiškos daugumos, tai šis centras galėtų turėti lemiamą reikšmę, sudarant įvairias koalicijas.

Centro partijų apjungimu labai siejojasi mūsų žymusis politikas V. Adamkus. Jis yra užaugęs ir politiškai subrendęs Vakarų demokratiname pasaulyje. Gyvendamas tautinio pareiškimo nuotaikomis, jis deda visas pastangas Lietuvos politinę santvarką pastatyti ant vakarietiškos demokratijos pamatų. Belieka tikėti, kad visos jo pastangos nenueis veltui.

Girdėta iš Vilniaus

• RUGSĖJIS AUKŠTOSIOSE MOKYKLOSE.

Švietimo ir mokslo ministerija pranešė, kad naujuosius mokslo metus 15-oje Lietuvos aukštųjų mokyklų pradėjo apie 54 tūkstančius studentų. 10,8 tūkstančio jaunuolių ir merginų – pirmakursiai. Stojant į aukštąsias mokyklas, merginos aplenkė vaikus: jos sudaro 54 % bendro priimtųjų skaičiaus. Daugiausia – net 82 % merginų įstojo į Šiaulių pedagoginį institutą, kuris, pasak ministro V.Domarko, nuo kitų metų pradžios gali būti perorganizuotas į universitetą. Merginos sudaro ketvirtadalį besimokančiųjų Lietuvos policijos akademijoje. Ketvirtadalis visų studentų priimti laisvais klausytojais. Už studijas turės mokėti jie patys arba jų tėvai. Šiais metais bendras stojančių į aukštąsias mokyklas konkurso vidurkis buvo 2,8 į vieną vietą (pernai – 2,3). Daugiausiai pretendentų buvo į Vytauto Didžiojo universitetą – 3,9.

• **VILNIUJE VYKSTA LIETUVOS SEIMO IR JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SESIJA.** Lietuvoje lankosi JAV Lietuvių bendruomenės XIV tarybos prezidento pirmininkas dr. Zigmantas Brinkis. Jis dalyvauja Lietuvos Seimo ir JAV Lietuvių bendruomenės atstovų komisijos antrojoje sesijoje, kuri vyksta Vilniuje. Svarbiausia šios sesijos tema – lietuvių grįžimas į Tėvynę ir jų įsijungimas į šalies gyvenimą. Komisijos atstovai susitiks su prezidentu Algirdu Brazausku ir Seimo pirmininku Česlovu Juršėnu. Susitikimuose su Lietuvos vadovais bus kalbama apie valstybės paramą iš Vakarų sugrįžtantiems lietuviams.

• **PROGRAMA "INTEGRALI TAUTA".** Seimo narys Romualdas Ozolas, padedamas JAV lietuvių bendruomenės narės Liudos Rugienienės, parengė dokumentą, nustatantį Lietuvoje gyvenančių ir išėvijos lietuvių bendradarbiavimo gaires. Programą, kuri pavadinta "Integrali (t.y. susivienijusi – red. pastaba) tauta", bus siūloma patvirtinti Lietuvos Seimo ir JAV lietuvių bendruomenės atstovų komisijos šiuo metu vykstančioje sesijoje.

"Integrali tauta" nustato svarbiausius Lietuvoje gyvenančių ir užsienio lietuvių vienijimosi principus. Šioje programoje numatytas ir konkrečių darbų planas. Tarp jų – Lietuvos stojimo į NATO remimo programa, jaunimo stovyklų rengimas, lietuviškųjų mokyklų remimas, spaudos platinimo, lietuvių grįžimo į Tėvynę, Pasaulio lietuvių sporto žaidynių programos ir kiti klausimai.

• **"KLAIPĖDIEČIŲ MANIFESTAS" – PILIETINĖ AKCIJA.** "Klaipėda – vienintelis Lietuvos uostamiestis, tačiau centrinės Lietuvos valdžios institucijos neįvertina jo savitumo, nepaiso gyventojų poreikių ir savivaldos principų" – sakoma "Klaipėdiečių manifeste", kurį pasirašė daugiau kaip pusšimtis uostamiesčio švietimo, kultūros, sveikatos apsaugos darbuotojų, įmonių ir bendrovių vadovų bei darbuotojų, pensininkų, žurnalistų. Nurodoma, kad centralizuotas biudžeto lėšų skirstymas pasmerkė merdėti universitetą, jūrų muziejų, piliavietės atstatymo darbus, prestižinių kultūros ir sporto kolektyvų veiklą. Klaipėda, pasak manifesto autorių, proporcingai gyventojų skaičiui, duoda didžiausias šalies biudžeto pajamas, yra patraukliausia užsienio investicijoms, tačiau daroma viskas, kad turtingas miestas skurstų.

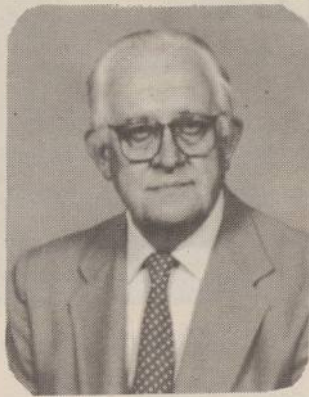
• **BRANGSTA PAŠTO PASLAUGOS.** Nuo rugsėjo 1 d. kyla kai kurios pašto paslaugų kainos. Laiško, sveriančio iki 20 gramų, pasiuntimas Lietuvoje kainuos 50 centų, paprasto atviruko – 40 centų, smulkaus paketo, sveriančio iki 100 gramų – 90 centų. Tarptautinis laiškas iki 20 gramų žemės paštu kainuos 90 centų, oro paštu – 1.2 Lt. Tarptautinis paprastas atvirukas žemės paštu kainuos 60 centų, oro paštu – 90 centų. Tarptautinių siuntinių tarifai didinami vidutiniškai 11 procentų.

• **LIETUVOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJA PASMERKĖ IRAKO VEIKSMUS.** Lietuvos užsienio reikalų ministerija smerkia Irako Vyriausybės kariuomenės įsiveržimą į kurdų saugumo zoną ir mano, jog taip pažeidžiama 1991 metų JTO Saugumo Tarybos rezolucija. Vyriausybė paragino Iraką gerbti tarptautinius įsipareigojimus ir nutraukti išpuolius prieš kurdų tautinės mažumos atstovus. Pareiškime taip pat pritariama "tarptautinės bendruomenės pastangoms sureguliuoti krizę bei užtikrinti civilių gyventojų saugumą".

• **JUOZO MILTINIO PALIKIMO STUDIJŲ CENTRAS.** Minint įžymaus lietuvių teatro režisieriaus Juozo Miltinio 89-ąsias gimimo metines, Panevėžyje atidarytas jo palikimo studijų centras. Jis įsikūrė buvusiam Maestro bute Algirdo gatvėje, kuriame Panevėžio teatro įkūrėjas ir ilgametis vadovas gyveno vienuolika paskutiniųjų savo gyvenimo metų.

Iš visur – apie viską

RINKIMŲ KAMPANIJA

Algirdas Pužauskas

Lapkričio 5 d. įvyks JAV prezidento rinkimai. Demokratų partijos konvencija, įvykusi Čikagoje, pasiūlė dabartinį prezidentą Clintoną perrinkti antrajai kadencijai. Kitų kandidatų ši partija neiškėlė. Demokratų kampanijos mestas šūkis ragina amerikiečius vėl rinkti prezidentu Clintoną, kuris būsiąs "tiltu į ateitį", o respublikonų partijos kandidatas Bob Dole pavadintas "tiltu į praeitį".

Prezidentas Clintonas 1978 metais buvo išrinktas Arkanzo gubernatorium ir įėjo istorijon kaip jauniausias bet kurios valstijos gubernatorius. Tačiau jis netapo jauniausiu prezidentu. Jaunesnis buvo Teodoras Ruzveltas (Theodor Roosevelt), kuris pradėjo pareigas, sulaukęs 42 metų amžiaus.

Prezidentas Clintonas rugpjūčio 19 d. šventė savo gimtadienį. Išvakarėse jis Niujorke, prabangiame Waldorf-Astorijos viešbutyje dalyvavo savo rėmėjų iškilminguose pietuose, kuriuose apie 700 žymių aktorių, dainininkų, biznierių ir kitų turtuolių sumokėjo už "lėkštelę" po 10 tūkstančių dolerių. Kitą dieną prezidentas su plaktuku rankoje praleido viceprezidento Gore valstijoje, remontuodamas sudegintą juodųjų bažnyčią.

Stebėtojai sako, kad prezidentas Baltuosiuose Rūmuose regimai pasikeitė. Veide atsirado naujų raukšlių, plaukai pradėjo smarkiau žilti, įkrito akys. Pats prezidentas, sulaukęs 50 metų, pasakė, jog dabar jis turi žinoti, kad jam teks daug mažiau "rytoj" ir daugiau "vakar".

Prezidentas gimė 1946 m. William Blythe ir Virginijos Cassidy-Blythe šeimoje ir buvo pavadintas William Jeffersonu Blythe III-ju. Jo tėvas, dar jam negimus, žuvo automobilio katastrofoje. Motina ištekojo už Rodžerio Klintono (Roger Clinton). Prezidentas pakeitė pavardę į "Clinton", jau būdamas 16 metų. Jis buvo ge-

ras mokiny, studijavo Džordžtauno (Georgetown) universitete, gavo stipendiją iš Rhodeso fondo ir mokėsi Anglijos Oksfordo universitete, baigė Jeilio (Yale) teisės mokyklą.

Politika Klintonas susidomėjo 1992 metais, kai prezidento rinkimuose jis dirbo demokratų partijos kandidato į prezidento vietą – senatoriaus Džordžo Makgoverno (George McGovern) rinkiminėje kampanijoje. Po to Klintonas dėstė Arkanzo universitete. Čia jis 1975 m. vedė čikagietę Hillary Rodham, baigusią Wellesley kolegiją ir Jeilio teisės mokyklą. Duktė Čelsija (Chelsea) gimė 1980 metais.

Komentatoriai teigia, kad pirmoji Klintono kadencija nebuvo lengva. Jis tapo prezidentu, pažadėdamas "visiems viską". Daug ko jis negalėjo patenkinti. Kongresas atmetė jo vyriausybės suplanuotą visuotinį sveikatos draudimo planą. Tai buvo nemažas smūgis ir prezidento žmonai, kuriai buvo pavesta sudaryti 1,400 puslapių apimties įstatymo planą ir numatyti jo įgyvendinimo gaires.

Dar didesnis smūgis prezidentui buvo įvairūs kaltinimai, iš Arkaso valstijos į Vašingtoną atėję gandai bei kaltinimai apie "nešvarias" pastangas ir spekuliacijas, išsigyjant žemę. Dar tebevyksta specialaus prokuroro apklausos. Didelis smūgis prezidentui buvo respublikonų laimėjimai 1994 metais, kai Senatas ir Atstovų rūmai pateko į šios partijos rankas. To nebuvo jau 40 metų.

Prezidentas rinkimus laimėjo 1992 metais, gavęs vos 43 proc. amerikiečių balsų. Vyriausybės skolos ir amžinas biudžeto deficitas neleido jam plačiau išskėsti savo sparnų, nes biudžete, išmokant skolas, vykdant įvairias socialines programas, senelių pensijų ir šalpos įsipareigojimus, vyriausybė galėjo naudotis tik penktadaliu biudžeto. Priešrinkiminių pažadų prezidentas nebegalėjo įvykdyti dėl lėšų stokos.

Patirtis rodo, kad antrajam terminui išrinktas prezidentas taip pat negali daug ko atlikti. Antrąją kadenciją laimėjo tik garsusis demokratas Franklinas Ruzveltas. Trys respublikonai prezidentai – Eizenhaueris, Niksonas ir Reiganas, perrinkti antrajam terminui, nieko reikšmingesnio nebenuveikė, o kai kurie, kaip Niksonas,

net buvo priversti pasitraukti. Kitus lydėjo kaltinimai, kaip, pavyzdžiui, Reiganą dėl "Irano–kontra" aferos. Paskutiniaisiais antrosios kadencijos metais visos partijos pradeda dairytis, ką reikės pasirinkti kandidatui į Baltuosius rūmus. Ten dar sėdintis asmuo tampa, kaip sakoma, "sėdinčia antimi", į kurią gali šaudyti, kas tik nori.

Kai kurie demokratų partijos vadovai labiau domisi tuo, ar Klintonas padės jų kandidatams ateiti į Atstovų rūmus. Pripažįstama, kad pagal paskutiniuosius rinkėjų apklausos duomenis, jis pralenkia respublikonų kandidatą Dole. Viešosios nuomonės apklausoje, kurią pravedė CNN ir Gelapo (Gallup) tyrimų biuras, net 64 proc. asmenų sakė, kad, jų nuomone, Klintonas sėkmingai ėjo savo pareigas.

Lieka neatsakyta į klausimą, ar demokratų kandidatai laimės daugumą Atstovų rūmuose, kuriuose šiuo metu yra 236 respublikonai ir 198 demokratai. Jei jų naudai pasikeistų tik 20 atstovų vietų, tai dauguma vėl būtų demokratų rankose. Net 77 respublikonai kongresmenai gina savo vietas, kurias 1992 metų rinkimuose buvo laimėjusi demokratų partija. Manoma, kad daug rinkiminių apylinkių vėl pakartos tą "persimetimą". Daug jaunų respublikonų kongresmenų, iš kurių net 73 išrinkti pirmą sykį, jau spėjo pasirodyti Kongrese kaip "radikalai" ir "ekstremistai". Net 29 iš jų laimėjo, savo apylinkėse surinkdami vos 55 arba dar mažiau procentų rinkėjų balsų. Prieš juos ir nukreipta politinė demokratų partijos artilerija.

Trečioji – Reformų partija, kuriai vadovauja milijardierius Perot, gali atimti iš didžiųjų partijų kandidatų apie 7 proc. balsų.

Trumpai

• Darbo Dienos savaitgalis Pentagone buvo neramus. Žvalgybos duomenys rodė, kad Irako kariuomenė žygiuoja į šiaurę, į zoną, kurią Jungtinės Tautos paliko kurdams. Amerikoje buvo paskelbtas aliarmas keturiose karo aviacijos bazėse. Kilo nerimas Viduriniuose Rytuose: Izraelyje, Saudo Arabijoje, Kuveite.

(Nukelta į 3 psl.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 • 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį metams \$100.00 pusei metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centai • Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – UŽ skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Redaktoriaus skiltis

VALDO ADAMKAUS DEMOKRATIJOS PAMOKA

Taigi Lietuvos rinkiminiame katile jau šurmuliuoja net 33 partijos, sąjungos, judėjimai! Ryškėja labai aiški – tiesioginė priklausomybė tarp tų judėjimų gauros ir Lietuvos valstybės tvirtumo: kuo daugiau "judėjimų", tuo silpnesnė mūsų Tėvynė. Mat tų "politinių jėgų" veikla iš tikrųjų labai primena fizikoje gerai žinomą reiškinį: Brauno dalelių judesius mėgintuvėlyje. Jos laksto, stumdosi, viena į kitą atsitrekdamos, bet jokios ryškesnės krypties neįgydamos.

Ne atitinkamų socialinių sluoksnių susidarymas ar kurios nors ryšios ideologinės srovės išpopuliarėjimas sąlygoja jų atsiradimą, o "lyderio" noras pasiekti kurią nors valdžios pakopą. Žinoma, būtų gerai, kad kuo aukštesnę. Todėl visiškai suprantama, kad pasiūlymą kai kurioms partijoms susijungti su didžiausiu nepasitenkinimu sutinka būtent "lyderiai" ir "vadovai": koks gi vadas be savo "partijos"! Štai ir atsiranda Kvailių ir Valgytojų, Socialinio Teisingumo ir Gyvenimo Logikos, Lenkų Rinkimų Akcijos ir Rinkimų-96 (tur būt su kasmet keičiamu pavadinimu) partijos.

Neseniai vieno įtakingo Lietuvos laikraščio korespondentė pasiteiravo Valdo Adamkaus, nekuriančio savo "partijos" ir į veikiančias nestojančio, ar tik nesiruošia jis Ministerių kabineto pirmininku tapti. Žymusis gamtosaugininkas paaiškino, kad "premjerai" jau bene pusę Lietuvos sudaro! Kur jau čia jam, "iš užjūrio atsibeldusiam", "Lietuvos tikrovės nepažįstančiam" su garsiais "lyderiais" varžytis.

Keistuolis, iš tikrųjų, tas Vladas Adamkus. Ir kas tik jo nepuola, pradedant buvusią finansų žinovę, buvusiu garsiu rašytoju ir baigiant Amerikoje gyvenančiais taip pat jau seniai buvusiais "poli-

tologais". Ir kuo tik juo nevadina, kokių tik etikečių neseigioja, kokiais tik įtarinėjimais nebando jo supančioti! O Valdas kažkodėl nepuola teisintis, neprisiekinėja, nebuvęs nei CŽV, nei KGB agentu. Vieninteliu teisuoliu nesideda ir savo potretų klįjavimo artelės iki šiol nesteigia. Net aukų rinkimo vajaus nerengia!

Puolantieji V. Adamkų kažkodėl nenori net užsiminti, kad dar visai neseniai būtent jis buvo ne savo, o a.a. Stasio Lozoraičio rinkiminės komandos vadovu, kad ne be jo pastangų vos ne pusė labai sutrikusios Lietuvos gyventojų atidavė savo balsus už žmogų, apie kurį jie gana nedaug tuo metu nežinojo. Tiesiog pritrūko laiko tam, kad būtų išsklaidyta nežinios ir nepasitikėjimo "nevietinių" migla. Aršieji V. Adamkaus oponentai kažkodėl nenori prisiminti ir to skaudaus fakto, kad minėtą rinkiminę kampaniją nuolat drąskė net į Ameriką lėkę skundai.

Valdas Adamkus ir šiandien ne už save agituoja. Jis vyksta ten, kur yra kviečiamas, itin atidžiai išklauso žmonių nusiskundimus dėl vis blogėjančio pragyvenimo ir aiškina jiems, kad tik jie patys gali savo būklę pakeisti. Jis kalbasi su tais, kurie jaučiasi dar labiau pasimetę ir nusivylę. Jis ragina tuos 40 procentų, tvirtinančių, kad visai nebalsuos, suvokti savo klaidą. Jo pozicija neatima balsų nei iš konservatorių, nei iš krikščionių demokratų, nes neįmanoma atimti to, ko neturi. Valdas Adamkus netgi nepatarinėja, už ką šiandien reikėtų balsuoti. Manydamas, kad patys žmonės išsirinks sau tinkamus parlamentarus, jis prašo tik vieno: daugiau nebepasitikėti persidažiusiais – vadinamąja "demokratine darbo partija". V. Adamkus tvirtai veda Lietuvoje demokratijos pamoką. O ji, deja, ne visiems patinka.

APSILANKIUS LIETUVOJE

(Išpūdžių suvestinė)

Juozas Žygas

Būdami minioje, tarp daugelio žmonių, tegalime matyti tik tai, kas vyksta visai arti. Tad tie, kurie nori bendrą vaizdą nufilmuoti ar kitaip jį išidėmėti, pasilipa aukščiau, kad nereikėtų alkūnėmis trintis ir kad niekas bendro vaizdo neužstotų. Taip ir išpūdžiams reikia tam tikro atstumo, kad nubyrėtų dulės ir išliktų tik tai, kas sudaro pačią esmę.

Kuomet į Vilnių atvyksti, ypač lietuvi lyjant, ir atmintyje tebėra neišblėšę Kopenhagos orausčio vaizdai, tai, žinoma, Vilnius skurdokai atrodo. Bet po kelionės pailsėjęs ir pavaikščiojęs senamiesčio gatvelėmis, išlandžiojęs jo kiemus, galime jame rasti tai, ko nei viename Amerikos mieste, nei kitų šalių didmiesčiuose nerastume. Tik reikia visa tai tinkamai sutvarkyti, kad turistai nebijodami juose lankytusi. Bet viską reikia vertinti saikingai. Nereikia dėl kiekvienos smulkmenos visko peikti. Taip pat nereikia ir perdėtai visko išaukštinti.

Teko gana daug sykių skaityti ir girdėti, kad labai trūksta įvairios informacijos – lankstinukų ir pan. Tai yra neginčytina tiesa. Bet būtų dar blogiau, jeigu juos rengtų diletantai. Tokią informaciją tegali rengti tie, kurie yra susipažinę su turizmu ir jam skiriamu dėmesiu Vakaruose. Būtų didelė nesąmonė vežti turistus į Kryžių kalną, kol ta vieta nėra turistams parengta! Kiekvienas turistai į bet kurį kraštą atvykęs, nori matyti tai – ko jis kitur nėra matęs. Nei Vilnius, nei kiti Lietuvos miestai, negalėtų nustebinti katedrų didingumu ar jų senumu. Bet reikėtų išryškinti tai, kuo esame skirtingi. Reikėtų daugiau iškelti ir pabrėžti, kad netoli Vilniaus yra

Juozas Žygas Vilniaus senamiestyje, kuriame ryškūs įvairių praeities epochų pėdsakai.

geografinis Europos centras. Tas geografinis taškas turėtų būti respublikinės reikšmės turizmo objektas. Ir tai reikėtų visur ir visuomet nurodyti. Net Jungtinių tautų ir kituose tarptautiniuose susitikimuose derėtų sakyti: "Mes atstovaujame Lietuvą, kuri yra Europos centre."

Reikėtų pasimokyti iš politinių konvencijų, kuriose kiekvienos delegacijos pirmininkas iškelia savo valstiją. Illinojaus atstovai, atstovaujantys tiek vienai, tiek ir kitai partijai, visuomet pradeda: "Illinois Land of Lincoln". Reikėtų stengtis palaipsniui pakeisti įsisenėjusį įvaizdį, kad visa, kas tęsiasi į rytus nuo Berlyno ir Vienos, yra Rytinė Europa. Faktiškai Vilnius, būdamas beveik Europos centre, ir yra ta vieta, kur vyko ir tebevyksta kultūrų susidūrimas. Jame beveik visi žymesnieji architektūros stiliai paliko savo ryškius pėdsakus.

Nedaug tėra tokių miestų, kur būtų tiek gotikos, baroko, rokoko, klasicizmo ir bizantinio stiliaus bažnyčių bei kitų pastatų. Be to, Vil-

niuje yra viena iš keletos veikiančių karaimų kėsių. Vilnius keletą šimtmečių buvo vadinamas Europos Jeruzale. Be to, galima pridėti, kad Vilnius pora šimtmečių buvo didžiausios Europos valstybės sostinė. Juk šis faktas beveik visuotinai yra nežinomas tik dėl to, kad visa, kas vyko už mano jau minėtos linijos, vakariečių pasąmonėje neišliko. Čia išimtis yra tik Rusija, kurios riaumojimo Vakarai negirdėti negalėjo.

Jau ankstyvesniuose rašiniuose esu minėjęs, kad visa tai ką Lietuva turi (gal tik išskyrus medžioklę), be sudarytų tinkamų sąlygų didelio turistų dėmesio sulaukti negalės.

Viešbučių kainos jau vakarietiškomis prilygsta, tačiau vakarietiško lygio dar neatitinka. Nesvarbu, kad kai kurie viešbučiai sau 4 žvaigždes kabina. Vokiečiai savo turistiniuose leidiniuose rašo, kad nėra Lietuvoje nė vieno, kuris atitiktų 4 žvaigždžių lygį. Nors kai kurie viešbučiai yra gana neblogi.

(Bus daugiau)

Iš visur – apie viską

• Kipro saloje kilęs graikų ir turkų susišaudymas sužlugdė Europos Sąjungos planus priimti Kiprą į šią sąjungą.

• Penkios Šiaurės Europos valstybės paskelbė, jog pritaria Baltijos šalių pastangoms įsijungti į NATO. Dvi iš jų – Švedija ir Suomija – pačios tai organizacijai nepriklauso.

• Šiauriniame Irake prasidėjo kovos tarp dviejų kurdų tautos partijų. Vienai iš jų vadovauja Džialai Talabani, kurį, kaip kaltina kitas

(Atkelta iš 2 psl.)

vadas – Massaudas Barzanis, remia Irano vyriausybę.

• Dominikos prezidento pareigas perėmė dešinio sparno politikas Leonelis Fernandesas, perėmęs valdžią iš 88 metų amžiaus Balaguero.

• Buvęs Irano prezidentas Bani-Sadras, gyvenęs išeivijoje, Berlyne paskelbė, kad Irano režimas planuoja jį nužudyti.

• Buvęs Pietų Afrikos prezidentas F. De Kler-

kas pasakė Susitaikymo komisijoje, kad jis apgailestauja dėl buvusio režimo padarytų žmogaus teisių pažeidimų, tačiau pabrėžė, kad būdamas valdžioje, jis tam nepritarė ir niekada neįsakė ką nors nužudyti.

• Jordanijoje, valdžiai padvigubinus duonos kainą, kilusias demonstracijas numalšino kariuomenė, tačiau nepasitenkinimas liko. Karalius Huseinas užsiminė, kad neramumus kursto Irako agentai.

T Ė V Y N Ė S P A D A N G Ė J E

APMASTYMAI PRIE ATKASTO
MOTINOS KAPO

(Tęsinys)

Aš delsiau, tarsi tikėdamasis, kad kažkas kitas už mane atliks tai, ką reikėjo padaryti nedelsiant. Bronė pasiūlė man nukelti karsto dangtį, išlipti į viršų ir palaikyti dėžutę; į kurią ji sudės palaikėlius.

Drebančiom, tartum nesavom rankom, nukėliau antvožą. Pirmiausia į akis krito didelis kuokštas tarsi apšarmojusių plaukų (motina turėjo tankius ilgus plaukus). Atidžiau pažvelgęs į karsto vidų, pajutau klaišką, anksčiau niekada nepatirtą jausmą. Pagaugai perėjo per visą kūną. Į galvą smelkėsi mintis, kad tai, kas čia vyksta, panašu į šventvagystę, Tiesiog neleistinas skverbimasis į visatos ramybę, triukšmingas įsiveržimas į palaimintą, šventą tylą. Ar tai buvo baimė? Nepasakyčiau. Greičiausia tai buvo dvasinis šokas.

Gyvenime patyriau daug sukrėtimų. Kaip jau minėjau, buvau nuteistas sušaudyti. Įstumtas į pasmerkųjų vienutę, tiesiog nesuigaudžiau, kas įvyko. Tik vėliau pajutau fizinę baimę...

Norilsko politkalinių sukilime po enkavedistų šturmo buvo daug sušaudytų ir sužeistų kalinių. Prisimenu sužeistą pusamžį vyrą, kuris

Vytautas Kaziulionis

raitėsi aukštieknikas ant žemės, abiem rankom suėmęs pilvą, iš kurio kartu su kraujais į viršų veržėsi tai, kas buvo skrandyje ir viduriuose. Kelios kulkos, pataikiusios į nugarą, išeidamos išplėšė vidurius. Mūsų buvo daug, tačiau nieko negalėjome nei jam, nei kitiems padėti, nes iš visų pusių mus supo nuogus durtuvus atkišę sužvėrėję kareiviai. Mažiausias judesys, ir būsi kiaurai persmeigtas. Tie, kurie galėjo ir privalėjo padėti suvarpytiems kulkų, nekreipė jokio dėmesio...

Dar vienas nepamiršamas įvykis buvo 1955 metų pavasarį Irkutsko srityje, netoli Lenos upės. Sušaudytame vagone gulėjome ant grindų, prie kurių glaudėmės tartum prie motinos krūtinės. Nuo viršutinių gultų ant mūsų sruveno kraujas, nes prasidėjus šaudymui, pagyvenę kaliniai nesuspėjo nusiristi ant grindų ir buvo suvarpyti kulkų. Kareiviai kulkosvaidžiais ir automatais skrodė vagono sienas horizontaliai, pradėję nuo viršaus. Kulkos, atsimušusios į priešingos vagono vidinės sienos plienines sijas, subliūskusios ir pakeitusios pirminę kryptį, šaiziai kaukdamos kapojo sukritusius ant

grindų kūnus. Po to įvykio visi išlikusieji vienodai pasakojo apie patirtą fizinę baimę. Tačiau ji nebuvo panaši į tą jausmą, kurį patyriau prie motinos kapo, prie atidengto jos karsto...

* * *

1989 metų gegužės pabaigoje mes – septynių žmonių ekspedicija – išvykome į Vakarų Sibiro Tiurnės sritį, tikėdamiesi parsivežti artimų žmonių, mirusių tremtyje, palaikus. 1953 metais ten buvo palaidotas ir mano tėvas. Važiavome su seserimi Bronė ir sūnumi Raimondu, panorusiu pamatyti, kur buvo tremiami Lietuvos žmonės, kur vargo ir badavo jo seneliai ir kur keliolika savo jaunystės metų paliko jo tėvas.

Taigi, pradėdamas partizanų palaikų perlaidojimą, turėjau šiek tiek patirties. Tai buvo pati pradžia sunkaus ir sudėtingo darbo, dirbamo ne pačiu tinkamiausiu laiku, nes politinė padėtis buvo nepalanki, o ateitis – gana miglota. Buvo aišku, kad įvykdyti pasirinktą misiją bus labai nelengva. Ypač sudėtinga atrasti kapavietes, į kurias okupantai juos suslėpė. Buvo praėję daug laiko ir tragiškų dienų įvykiai spėjo pasidengti užmaršties dulkėmis.

Kaip ir kiekvieno sudėtingo darbo pradžioje, stigo įgūdžių ir nuovokos. Paramos, kaip jau minėjau, iš valdžios nesitikėjome, o darbų apimtis buvo labai plati. Mes negalvojome apsiriboti tik artimųjų paieškomis. Lietuvos kovų sąjūdžio gretose žuvo du mano broliai, bet tai nereiškė, kad, surinkę žinias, tik juos perlaidosime. Visi partizanai tapo mano broliais. Bolševikinis teroras visai išnaikino kai kurias šeimas. Nepaliko nė vieno artimo žmogaus, kuris atsimintų žuvusį partizaną.

* * *

Prasidėjus Atgimimo laikotarpiui nuo 1987 metų sesuo Bronė, jos vyras Vincas Daugirdas, Zosė Dusevičiūtė su broliu Kęstučiu ir aš pradėjome važinėti po Varėnos ir Alytaus rajonų apylinkes, ieškoti liudininkų, kurie galėtų parodyti partizanų kapavietes.

Neatsitiktinai pirmuoju paieškų objektu pasirinkome Daugų miestelį.

(Bus daugiau)

ATSAKOMYBĖ
5. ŪKININKAI IR...
KOLCHOZNIKAI

Dr. Jonas Jasaitis

(Tęsinys)

Bet ką daryti, kad pinigų ūkyje labai reikia. Vos ne verkdama moteris dalį gyvulių pusdykiai lenkams parduodė. Ne ji viena taip. Daug Lietuvos kaimuose išaugintų raguočių tada į Lenkiją iškeiliavo.

Netrukus ūkininkams naujų rūpesčių prisidėjo. Bene didžiausia bėda – vagystės ir plėšikavimai. Prižiū gyvulius ganykloje ir nebežinai, ar grįžęs surasi. Vagia ne tik naktimis. Nužiūrės keli niekadėjai, jog tavo figūra jau išnyko už kalnelio, ir vedasi telyčią į krūmus. Čia pat papjauna, į mašinos bagažinę gabalus sumeta ir švilpia savais keliais. O gana dažnai tik kumpio mėšą dar gyvam gyvuliui išpjauna ir jį nepribaigtą palieka. Didesnio žveriškumo nesugalvosi.

Grįžęs gaudyk "vėją laukuose": žmonės į "gyvenvietes" suvaryti, tad liudininkų dažniausia nėra. O jei ir atsiranda, tai dar vistiek neaišku, ar tai, ką jie matė, turės bent kokią vertę. Per sovietmetį žmonės įpratę iš kolchozo "nešti". Net Leonidas Brežnevas sakydavo, kad daugiausia žalos "liaudies ūkiui" padaro "nešiotojai" (rusiškai: "niesuny"). Vagimis jų niekas nevadino. O kai pats "neša", tai yra įpratęs ir į kitą "nešantįjį" dėmesio nekreipti. Tokie įpročiai iš tikrųjų tapo antrąja prigimtimi.

Negalima atmesti dar vienos – labai svarbios aplinkybės. Jei tavo kaimynas taip pat ūkininkas, dar gali tikėtis pagalbos, nes šiandien nuskriaudė tave, o rytoj gal jo paties tokia nelaimė tyko. Bet jei netoliese gyvenantis žmogus dešiniuosius už kolchozų išardymą kolioja, nesitikėk, kad tau padėtų, bet saugokis, kad žinia apie vagystę jo ausų nepasiektų. Su neapykanta jis žiūri į tavo pastangas prisigyventi, todėl ne tik apsidžiaugs, bet nutaikęs progą, gali kitą gyvulį nudaigoti. Pagunda lengvai pasipelninti gali pasirodyti stipresnė už dorovės likučius jo sąmonėje.

Nereikia manyti, kad kolchozų laikais visiems labai blogai buvo. Prisitaikymo dėsniis ne vieną padarą neatpažistamai pakeičia. Tikriausia teko girdėti, kad net gyvybei labai pavojingoje terpėje kažkokių bakterijų ima iš nežinia kur ir atsiranda.

Arba, pavyzdžiui, nusprendžia žmogus tarakonus išnaikinti. Stiprių nuodų nusi-perka ir visur juos išbarsto. Kurį laiką džiaugiasi: atsikračiau, girdi, to brudo. Tik, žiūrėk, po poros savaičių išlenda iš kažkokio plyšio toks perkreiptas padaras, kuris ką tik puikiai veikusių nuodų jau nebebijoti. Tokios aplinkybės ir sovietų kolchozuose gyvavo. Per ilgesnį laiką dalis žmonių prie bet kokių sąlygų priprato ir net išmoko jomis mikliai pasinaudoti.

Kartais pati okupantų valdžia priversdavo žmones vogti ir į jokių perspėjimus dėmesio nebekreipti. O ką kaimiečiui reikėjo daryti, kai sukūrus kolchozus, už "darbadienį" būdavo paskiriama po 300 gramų iš ... būsimąjo derliaus. Tai negi mirs žmonės badu? Daug kas taip galvojo: valdžia iš manęs viską atėmė, tai ir man ne nuodėmė iš kolchozo "pasiimti".

Pirmaisiais kolchozų gyvavimo metais atsiradavo "aktyvistų", kurie naktimis javų arba runkelių lauką saugodavo. Dažniausia tai būdavo kolchozų vadovai: pirminkai, brigadininkai, revizijos komisijų nariai ir pan. Bet pasitaikydavo aktyvistų ir tarp "eilinių", ypač į kompartiją įstojusį.

Žmonės ne kartą pastebėjo: tie, kurie kolchozo turto saugotojais dėdavosi, po kelis namus mieste iš "sukombinuotų" lėšų pasistatydavo. Pirminkas, sandėlininkas, kiaulių "fermos" (tvartų) vedėjas tarpusavyje susitarėdavo ir dalį pinigų, gautų už parduotą produkciją, į savo kišenes susižerdavo.

Pamažu daugelis įpratę į jokią šunybės dėmesio nebekreipti. Joks kolchozo viršininkėlis naktimis po laukus nebeslampinėdavo. Kas tik galėjo, tas ir "nešė", sunkvežimiais bei traktoriais "vežė". Apie apskriausius vagišius sakydavo: "Moka gyventi!". Tokie įpročiai, net laikams pasikeitus, neišnyksta savaime.

Kolchozistus į tris grupes galima suskirstyti. **Viršininkai ir specialistai** (agronomai, zootechnikai, buhalteriai ir kt.) geras algas gaudavo ir dar visokias premijas sau legaliai išsirašydavo: už "gerus" ūkinių metų rezultatus, už laimėjimus "socialistiniame lenktyniavime", dalyvavimą parodose ir t.t.

Paminklas žuvusiems 48 partizanams, pastatytas Varėnos rajone, Perlojos bažnytkaimyje

APPLE VASARA LIETUVOJE

KURSU ĮSPŪDŽIAI

Aldona Barkauskienė

Liepos 22-ąją į žilą senovę menančius Trakus atriedėjo pažinimo vaisius – obuolys. Tai Amerikos lietuvių organizuoti APPLE kursai, skirti Lietuvos mokytojams.

Šį kartą visi susirinko Trakų Vytauto Didžiojo vidurinės mokyklos aktų salėje. Į mus iš portreto žvelgė įdėmios Vytauto Didžiojo akys. Po vieningai nuskambėjusios "Tautiškos giesmės", visi išsiskirstė į srautus. Šiomet jų buvo penki: pradinio ugdymo, pilietinio ugdymo, anglų kalbos mokymo, vadybos ir specialiosios pedagogikos.

Aš esu pradinė klasių mokytoja. Dirbu šioje mokykloje. Mūsų sraute buvo 46 klausytojos. Tai mokytojos iš Trakų rajono, Šalčininkų, Vilniaus, Širvintų, Jurbarko rajonų, kelios – net iš Palangos ir Telšių. Šie kursai – tikrai labai populiarūs ir daug mokytojų nori į juos patekti.

Pirmieji užsiėmimai buvo skirti bendram susipažinimui su mokinių ugdymu Lietuvos ir Amerikos mokyklų pradinėse klasėse, šių sistemų palyginimui. Lektorės apipylėme įvairiausiais klausimais: kiek mokinių klasėje, kiek laiko trunka pamoka, kaip bendraujama su tėvais ir t.t. Visko neišvardinsi. Džiugu tai, kad lektorės yra mokytojos–praktikės, o ne teoretikės, kurios dažnai atitrūksta nuo tikrovės ir mums, mokytojams, numeta kabinetuose išrastas savo "tiesas", kurios yra neįgyvendinamos. Mums buvo lengva paklausti jų visko, kas domino, nes jutome, kad mums norima padėti nuoširdžiai, o ne formaliai. Jutome esant jas

draugėmis, o ne išdidžiomis "žinovėmis". Mus užkrėtė p. Vidos Lanys-Anton entuziazmas, emocinga, raiški kalba, energingi gestai. Ji mums pasakojo apie skaitymo problemas ir būdus, kurie sudomintų vaikus pačiu skaitymo procesu. Tai ir mums tapo aktualu. Mūsų vaikai skaito vis mažiau, pakeisdami knygą lengvesne forma – televizoriumi, nes pastarasis nereikalauja pastangų. Sudomino būdai, kuriais galima dirbti individualiai.

Kai į paskaitą atėjo švelnios ir trapios išvaizdos Irena Gedris, nesitikėjome, kad joje slypi tokia dvasinė stiprybė. Ji išsyk užkariavo mūsų širdis ir mes paklusniai nusekėme paskui ją. Ji nuvedė mus klaidžiais bendravimo su mokiniais ir jų tėvais takais, mokė mus konfliktinių situacijų sprendimo. Man visiškai nauja buvo tai, kad į konfliktų sprendimą įjungiami kiti vaikai, kurie parengiami tam darbui. Tokios veiklos būdus Irena mums aiškino, pasitelkdama vaizdajuostę. Daug dėmesio ji skyrė negaluojančių vaikų ugdymui bendro lavinimo mokyklose. Matėme jos klasėje besimokančių vaikų fonotuotrukas ir filmuotą medžiagą. Irena daug jėgų padėjo, versdama mums psichologų ir kitų specialistų paskaitas.

Matematikos mokymo patirtimi dalijosi pirmą sykį atvykusi Lynda. Daug dėmesio ji skiria vaizdiniam erdviniam suvokimui, loginėms užduotims su geometrinėmis figūromis. Jai irgi buvo įdomu pamatyti Lietuvos mokyklų matematikos vadovėlius 1-4 klasėms. Ji susidomėjo mūsų pratybų sąsiuvi-

niais. Sujaudino šiltas atsisveikinimas su Lynda. Jo metu ne viena braukėme ašarą, dainuodamos jai lyrišką dainą "Lek gervelė".

Kasdien po valandą skyrėme anglų kalbos praktikumui. Kas jau šį tą mokėjo, tas patobulėjo, o kas nemokėjo nieko – bent palaužė savo tokių nepaklusnų lietuvišką liežuvį.

Pasirenkamųjų paskaitų turėjome visą pluoštą. Jose, bendraudamos lietuviškai ir per vertėjus, sužinojome gana daug. Įdomios ir gausiai lankomos buvo kanadietės Irenos Ross paskaitos apie sveiką ir gydančią mitybą. Pradinukams I. Ross pasakojo apie dvikalbystės mokymą Kanadoje. Mielai klausėmės S. Sužiedėlio minčių iš Lietuvos istorijos. Amanda Muliolienė pabrėžė kompiuterizacijos ir ryšių tobulinimo svarbą, mokė dirbti kompiuteriu.

Neteisinga būtų nieko nepasakyti apie mūsų vakarus. Kiek liaudies žaidimų sužaista pirmame – susipažinimo vakare! Klausėmės K. Mikiškos birbyne atliekamų melodijų, kaimo kapelos. Netrukio išradingumo teminiame vakare, skirtame Trakams. Nepaprastai sužavėjo Juliaus Vėblaičio virkdomo smuiko melodijos.

Teisingi I. Gedris žodžiai, pasakyti mums: "Jūs pamatėte, kaip tai daroma Amerikoje. Pamatėte, kad tai galima padaryti ir Lietuvoje." Mano pirmokėliams, kuriuos pradėsiu ugdyti šį rudenį, bus malonu pamatyti suvenyrus, kuriuos gausiai dalijo mūsų svečiai. Tai juos skatins labiau domėtis tolimąja Amerika.

APPLE kursų dalyvių kūryba

Zenės Sadauskaitės eilėraščiai

JEI TEKTŲ SUŽYDĖTI

Jei tektų obelīm sode pražysti

Ar sužydėti lauko vyšnele...

Po žiedą kiekvienam dalinčiau,

Dar palinguočiau šakele.

Vaivorykštę žiedais papuoščiau,

Mamyčių – jūsų – bliuzeles.

Ir dar pakviesčiau po bitutę, –

Žiedai duzentų į valias.

Žiedais barstyčiau taką į mokyklą,

Skambutis vien žiedais skambėtų.

Pirmoji mano mokytoja kaip mamytė –

Visais pavasario žiedais kvėpėtų.

Kaštonais nubarstytas takas į mokyklą veda,

Šis rudenėlis vėl naujų veidų daug žada.

Juk nesvarbu, kaip susitiksime: lietui lyjant,

saulei tekant, –

Žinau gerai, kad tai įvyks vaikučiams klegant.

Atvėrę savo širdis, o pirmokui klasę,

Geras akimirkas priglausime, kaip sesę.

Spindės šviesa kiekvieno sieloje iš mūsų,

Mokykloj niekaip negalėtume gyvent be jūsų.

Švytėkite, mažieji, mylimais veideliais!

Dėl jūsų, tik dėl jūsų tiesiamas šis kelias.

O jeigu liūdna bus, ar ko paklaust norėsit –

Tai mokytoju savo pasikliauti visada galėsit.

ŽVELGIA VĖL RUGSĖJIS

Vėl rugsėjis žvelgia rudeniiui pro langą.

Kviečia į mokyklą vario varpelio.

Takuose šalnų pakąsti lapai skamba,

Mokslo siekti eisim rudenėjančiu keliu.

Keis metus nauji atėję metai.

Bėgs laikai, išaugs vaikų vaikai.

Mokslo metai ir dienų verpetai

Laiko tėkmėje išliks ilgai.

Jei širdy gerumą kas brandino

Ir likimo vėjas buvo palankus,

Baigęs mokslus savo vertę žino,

Mokytojas jam – kaip šviesulys brangus.

APPLE KURSU DAINA

Larisa Žutautienė

Plaukia sau laivelis

Trakų pilies link.

Jame amerikona

Dairosi aplink.

Saulė skaisčiai šviečia

Bus graži diena,

O kursantų pulkas

Laukia su daina.

Paskaitos pradėtos,

Apskaita griežta.

Tempas kaip raketos,

Net plyšta galva.

Rašom, skaitom, šokam,

Plušam iš peties.

Visos šitos žinios

Mums darbe padės.

Ačiū Jums, mielieji,

Už paramą mums.

Tik geriausiais žodžiais

Vis minėsim Jus.

Lietuvai pagalbos

Oi, dar reiks ilgai.

Tikimės ir laukiam

Jūsų vėl čionai.

Irena Gedris – Giedraitienė su savo klausytojomis APPLE kursuose

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS 24-ASIS SEIMAS

Grupė 24-ojo seimo atstovų. Iš kairės: Dr.L.Kriauciūnas, P.Buchas, O.Kremeris ir J.Pakalka

Čikagoje, Balzeko Lietuvių Kultūros muziejuje rugpjūčio 31 ir rugsėjo 1 d. įvyko 24-asis Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos suvažiavimas – seimas. Erdvi salė buvo pilnutėlė. Atvyko gana daug svečių iš įvairių lietuviškų organizacijų. Tą labai gražų Darbo dienos savaitgalį seime vyravo pakili, šventiška nuotaika.

Jau 48-tus metus gyvuoja Amerikos Lietuvių Tautinė sąjunga, gražia ir prasminga veikla pripildžiusi savo istorijos puslapius. Juos vartant, prieš akis iškyla atkaklios kovos už lietuvių tautos išvadavimą iš okupacijos vaizdai. Prasidėjus Atgimimui ir atsiradus galimybei palaikyti daug glaudesnius, tiesioginius ryšius su Lietuva, ALTS netrukus pasveikino atsikūrusią Lietuvių Tautininkų sąjungą. Amerikos tautininkai nuoširdžiai linkėjo savo bendražygiams iškovoti nepriklausomybę ir telkti visos tautos jėgas dvasiniam atsinaujinimui. Kaip sakė bostonietis inžinierius Romas Veitas, "visi mes sergame Lietuvą". Žinoma, ALTS pagrįstai gali didžiuotis, kad įnešė savo deramą, ryškų in-

dėlį į lietuviybės išsaugojimą tarp Amerikos lietuvių.

24-ojo seimo atstovus sveikino Ambasadorius Anicetas Simutis, Generalinis Garbės konsulas Vytautas Čekanauskas, Pasaulio Lietuvių bendruomenės pirmininkas Bronius Nainys, Lietuvos Respublikos Seimo narys, Lietuvių tautininkų sąjungos vicepirmininkas Dr. Leonas Milčius, "Draugo" dienraščio vyriausioji redaktorė Danutė Bindokienė ir daugelis kitų. Generalinis Garbės konsulas Vaclovas Kleiza, negalėdamas atvykti į seimą, atsiuntė savo raštišką sveikinimą. Karštais plovimais susirinkusieji sutiko Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos pirmininko, Garbės daktaro Leono Kriauciūno sveikinimą. Negalima nepaminėti ir nuostabiosios seimo globotojos – ALTS Čikagos skyriaus pirmininkės Eleonoros Valiukėnienės sveikinimų ir linkėjimų.

Išsamią paskaitą apie šiandieninę Lietuvos ekonominę ir politinę padėtį perskaitė Dr. L.Milčius. Prieštaraujantis gerai atrinktais statistiniais duomenimis, jo pranešimas atsakė į daugelį domi-

Seimo atstovų ir svečių registruotojai. Iš kairės: J.Žemaitis, A.Kremeris, V.Mažeikienė ir B.Kremerienė

nančius klausimus, išsklaidė kai kuriuos dažnai kartojamus mitus. Jis nurodė, kad visa Lietuvos pramonė buvo ne kas kita, kaip uždaro ir labai atsilikęs Sovietijos ūkio dalis. Tos produkcijos, kurią gaminti ji buvo pritaikyta, nereikia nei Lietuvai, nei jai labiau Vakarų šalims. Subyrėjus sovietų imperijai, šių gaminių nebereikia ir Rusijai. Pertvarkyti tokias milžiniškas gamyklas, kuriose dirbdavo po kelis ar net keliolika tūkstančių žmonių, yra labai

sunkus uždavinys net itin turtingoms valstybėms. Tuos sunkumus dar labiau padidino savanaudiška LDDP politika, atsigavusios nomenklatūros siautėjimas, kyšininkavimas ir korupcija. Todėl nereikia stebėtis, kad šiandien pramonės produkcija tėra pasiekusi tik 40 proc. buvusio lygio. Tačiau visa tai sukėlė labai dideles socialines problemas. Tūkstančiai žmonių neteko darbo ir net yra priversti keisti profesiją.

Lietuvos gyventojai, kaip pasakojo L.Milčius, pastaraisiais metais patyrė tris dideles skriaudas. Pirmoji – neteisinga privatizacija, kuri buvo vykdoma, neindeksavus valstybės turto. Didelė šio turto dalis dabar yra atsidūru-

skriauda – vadinamųjų komercinių bankų žlugimas, kai buvo nusikalstamai iššvaistyti paskutiniai žmonių pinigai, sugriauta jų viltis įgyti nors šiek tiek tokias socialines garantijas. Žinoma nemaža atvejų, kai žmonės pardavė savo paskutinį turtą – butus ir, gautus pinigus padėję į komercinius bankus, tikėjosi pradėti savarankišką verslą. Tokios skriaudos ir visiškai neveikianti teisėsaugos sistema pakirto daugelio žmonių pasitikėjimą savo valstybe.

Labai skaudų smūgį sudavė kelis šimtus kartų (!) pašokusios elektros, šilumos, kuro, trąšų ir kitų būtiniausių gamybai dalykų kainos. Lietuvoje šiandien yra apie 800 tūkstančių pensininkų. Jei

Sveikinimo žodį tarė Ambasadorius A.Simutis

si buvusios partinės nomenklatūros, valdininkijos ir net nusikalstamų grupuočių rankose. Antroji skriauda – žmonių santaupų, turėtų buvusiose taupomosiose kasose, nuvertinimas, įvedant litą. Savų pinigų įvedimas buvo gerokai pavėluotas, labai brangus ir neapgalvotas. Labai nukentėjo senyvi žmonės, kurie tikėjosi, kad tos kuklios santaupos vis dėlto padės pergynėti pereinamąjį laikotarpį ir bus labai naudingos, susilpnėjus sveikatai. Trečioji

dviejų pensininkų šeima gyvena kaime, nuosavame name ir dar pajėgia bent šiek tiek apsirūpinti kai kuriais maisto produktais bei kuru, tai iš gaunamos pensijos jie gali šiaip taip, kukliai pragyventi. Tačiau pensija nėra pakankama tokiai pat šeimai arba vienišiams žmonėms, gyvenantiems mieste, daugiaučia name, nes išlaidos už buto šildymą ir karštą vandinį bei kitas komunalines

(Nukelta į 7 psl.)

24-ojo ALTS seimo dalyviai

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SAJUNGOS 24-ASIS SEIMAS

Seimą sveikina PLB pirmininkas B. Nainys

(Atkelta iš 6 psl.)

paslaugas yra labai išaugusios ir vis dar didėja. Tokia našta būtų nelengva net ekonomiškai stipriai valstybei.

Dr. L. Milčius papasakojo, kad vienoje Lietuvos vietovėje, prasidėjus Atgimimui, buvo pastatyti trys kryžiai. Pirmas – didžiulis, tiesus, simbolizavo Lietuvą iki 1940 metų, antras – nemažas, bet gerokai pakrypęs, atspindintis tautos būseną okupacijos penkiasdešimtmetyje, trečias – tarsi neseniai iš žemės pradėjęs augti, vaizduojantis atgimstančią Lietuvą. Padarykime viską, kalbėjo svečias, kad mūsų valstybė kuo greičiau atsigauntų, kad lietuvių tauta atsitiestų. L. Milčius pakvietė ALTS narius atvykti į Lietuvą ir prisidėti, skatinant žmones dalyvauti Seimo rinkimuose, aiškinti, kaip galima pasinaudoti demokratijos teikiama galimybe. "Šie rinkimai bus Lietuvai lemiami", baigdamas kalbėjo svečias.

Didžiulį seimo atstovų ir svečių susidomėjimą sukėlė simpoziumas "Lietuvos politinė padėtis 1938 - 1940 metais". Keturi mokslų daktarai, atstovaujantys gana

skirtingiems visuomeniniams judėjimams, labai išsamiai apibūdino šį tragiškąjį mūsų valstybės momentą, nulėmusį visos tautos likimą ilgiems dešimtmečiams. Apie simpoziumo pranešėjų išdėstytus faktus dar bus daug rašyta. Tačiau svarbiausia išvada buvo tokia, kaip vėliau pabrėžė ir Ambasadorius A. Simutis, kad niekas neturi teisės kaltinti, jog buvo galima padaryti kitaip.

Seimo atstovai iš klausė ALTS pirmininko Dr. Leono Kriaučiūno, iždininko Oskaro Kremerio, atstovo Amerikos Lietuvių taryboje Petro Bucho ir daugelį kitų

Kalba Generalinis Garbės konsulas V. Čekanauskas

ALTS vicepirmininkas Petras Buchas vadovavo simpoziumui "Lietuvos politinė padėtis 1938-40 m."

pranešimų. Pasisakė visų suvažiavime dalyvavusių ALTS skyrių vadovai. Su didžiuoju pritarimu buvo sutiktas pranešimas apie atgaivintą St. Louis skyriaus veiklą.

Seimas perrinko ALTS tarybą, valdybą, kontrolės komisiją ir Garbės teismą, priėmė gana platų ir dalykišką nutarimą apie tolimesnę sąjungos veiklą.

"Dirvos" apžvalg.
I. Kriaučiūnienės
nuotraukos

Pranešimą apie dabartinę Lietuvos politinę ir ekonominę padėtį skaito Dr. L. Milčius

KELIONĖ Į SĖKMĘ

Nerimas, baimė, depresija

Raimonda Mikatavage

(Tęsinys)

Siekdamas sėkmės, tikriausia susidursi su daug kuo, kas tau kels nerimą. To niekaip neišvengsi. Jei susirūpinai dėl kažko, ką gali paveikti, nedelsk. Imkis kokių nors veiksmų. Jei paveikti negali, nustok graužtis. Ar gali pataisyti ekonomiką? Ar gali sustabdyti nusikalstamumą? Kam jaudintis dėl to, ko negali paveikti? Verčiau pasiruošk ir apsaugok pats.

Baimė

Keliautojas klausia sutikto vietos gyventojo:

– Drauguži, pasakyk man, jei eisiu tiesiai per šį lauką, per kiek laiko atsidsiusiu mieste?

– Jei mano bulius jus pastebės – per 15 minučių. Jei ne – per valandą.

Visi esame patyrę baimę. Kaip ir nerimas, baimė tėra tai, ką baugaus patys įsivaizduojame, kas dar neatsitiko ir gal būt visai neatsitiks. Tai labai stipri nerimo forma. Mes numatome nelaimę, manome, kad atsitiks kažkas blogo, o ne gero. Jei gu bijaisi dėl savo saugumo, vertėtų išiklausyti į šį jausmą. Bet jeigu bijai, kad nepavyks ko nors padaryti, geriau nekreipk į jį dėmesio.

Daugelis normalių žmonių susijaudina ir nervinasi prieš ką nors svarbaus. Bet tai nėra nei baimės, nei silpnumo išraiška. Tai – susijaudinimas, rodantis žmoguje esant daugiau jėgų. Prieš svarbų egzaminą, viešą pasisakymą, prieš metant į krepšį kamuolį, susitinkant svarbų žmogų ar duodant interviu, keistas jausmas kažkur viduje reiškia, kad, jei esi gerai pasiruošęs, pasirodysi tikrai šaukiniai.

Statistika vardija dešimt dažniausia pasitaikančių baimių. Žmonės bijosi (eilės tvarka): kalbėti prieš auditoriją, aukščio, vabzdžių, finansinių problemų, gilių vandens telkinių, ligų, mirties, skristi lėktuvu, vienatvės ir šunų. Ar pastebėjai, kad mirtis, toli gražu, ne pirmoje vietoje? Ko bijai tu? Ar tai pagrįsta? Ar baimė nevaržo tavo patirties ir siekių? Pirmiausia išsiaiškink, ko bijai. Tada, kaip ir

nerimą, nukreipk baimę į kokią nors naudingą veiklą.

Kuo dažniau pasiryši ir padarysi tai, ko bijai, tuo mažiau bijosi. Kai tik sužinosi, kad fizinio pavojaus nėra, imk ir veik. Jausiesi nejaukiai, bet žingsnis po žingsnio judėk į priekį. Būti drąsiam reiškia daryti tai, ko bijai. Štai kodėl drąsa taip labai vertinama. Jeigu nebūtų nieko baisaus, nereikėtų būti drąsiam.

Depresija

"Atsitvėrėme nuo meilės, atsitvėrėme nuo svajonės..." (iš Arvydo Vilčinsko dainos)

Darbo reikalais tenka susitikti su gydytojais, skiriančiais pacientams antidepresantus. Nemažai sužinojau apie depresiją. Ji apibrėžiama kaip susidomėjimo mėgstamais dalykais praradimas, lydimas nuolatinio liūdesio. Sutrinka miegas, dingsta energija, žmogus ima nerimauti, puola į pesimizmą, nebesugeba apsispręsti, ima netgi galvoti apie savižudybę. Depresija yra liga, dažnesnė už aukštą kraujo spaudimą. Ją gali sukelti daugybė dalykų, įskaitant genetinį paveldą, didelius stresus, sielvartą dėl mylimojo, narkotikus bei alkoholį. Sunkiais atvejais pakinta smegenys. JAV tokia depresija gydoma vaistais. Vidutinė ir lengva depresija gali būti sėkmingai gydomos ir nevartojant medikamentų. Dažnai depresijos atsikratyti padeda geras psichologas ar šeimos gydytojas.

Kiekvienas bent kartą gyvenime tikrai patiria lengvą depresiją. Dažnai patys galime sau padėti ją įveikti. Galime pasistengti pakeisti niūrias mintis malonomis, būti tvirtesni ir daugiau bendrauti, išeiti į gamtą, mankštintis, mažiau gerti arba net visiškai atsisakyti alkoholio, siekti svarbių tikslų. Nežiūrėk pro pirštus į mankštą, ypač kai apninka blogos mintys. Gausūs tyrimai rodo, kad fiziniai pratimai atstato cheminius smegenų junginius ir sumažina depresiją. Depresija neturi tapti gyvenimo būdu. Jei stengiesi ją nugalėti, ji tbus laikina kliūtis.

(Bus daugiau)

IŠKILUSIS MOKYTOJAS (Domo Veličkos 90-mečiui)

Velička su šeima pasitraukė iš Lietuvos. Jis tęsė lituanistikos studijas Vokietijoje, Tiubingeno universitete ir jas baigė 1947 metais.

I JAV Domas Velička atvyko 1949 m. ir pradėjo dirbti paprastu darbininku. Nežiūrint sunkaus ir nepras- to darbo, greitai įsijungė į lietuvių visuomeninę kultūrinę bei švietimo veiklą. Tais pa- čiais metais jis buvo išrinktas Mokytojų sąjungos valdybos vicepirmininku. Aktyviai dalyvavo steigiant lituanistines mokyklas. 1952 m. jis pradėjo dirbti vienoje iš jų – Čikagos aukštesniojoje mokykloje.

Domas Velička gimė 1906 m. rugsėjo 5 d. Čikagoje. Vaikystę ir jaunystę praleido tėvų žemėje – Lietuvoje. Čia subrendo, pamilo savo Tėvynę. 1927 m. baigė Šilalės vidurinę mokyklą, 1931 m. – Tauragės mokytojų seminariją, 1932 m. Karo mokyklą Kaune.

1932-1936 m. dirbo pradžios mokyklos mokytoju, o 1936-1944 m. pradžios mokyklų vyresniojo inspektoriumi. 1940-1943 metais studijavo Vilniaus universiteto Humanitarinių mokslų fakultete. Ir mokydamsis, ir dirbdamas bendradarbiavo Lietuvos periodiniuose leidiniuose. "Tautos mokykloje" išspausdino straipsnius "Literatūrinis auklėjimas" (1936, Nr. 24), "Mokytojo santykiai su visuomene" (1939, Nr. 11) ir kt., nepraradusius aktualumo ir šiandien.

1944 m., artėjant ant- rajai bolševikų okupacijai, D.

D. Velička pasižy- mėjo sumanumu, iniciatyva, suvokė laikmečio uždavinius, kūrybiškai dirbo puoselėjant jaunimo meilę ir pagarbą gimtajai kalbai, lietuvybei. Jo rūpesčiu Čikagoje įsteigia- mas Vaikų, vėliau Jaunimo, teatras. Trūkstant scenos vei- kalų, D. Velička pats insceni- zavo nemažai lietuvių groži- nės literatūros kūrinių, sukūrė stambų dramos veikalą "Dan- gaus stulpai", skirtą darak- torių mokyklos gadinei.

Apie Pedagoginio li- tuanistikos instituto reikalin- gumą irgi pirmas pradėjo kal- bėti D. Velička. Jis labai stengėsi, kad toks institutas būtų įkurtas. Nuo pat jo įkū- rimo (1958 m.) dirbo lektori- umi, vėliau neakivaizdinio skyriaus direktoriumi, insti- tuto vicedirektoriumi, direk- toriumi. D. Velička ne tik dėstė, bet ir rengė lietuvių kalbos bei literatūros vado-

Domas Velička (apytiksliai 1960 metais) Pedagoginio Lituanistikos instituto lektorių tarybos posėdyje. Kiti dalyviai: Ignas Serapinas, Aleksandras Dundulis, Vincentas Liūlevičius, prof. Vanda Sruogienė, prof. Petras Jonikas, prof. Matas Krikščiūnas

vėlius ir mokymo priemones. Jo rūpesčiu buvo leidžiami lietuvių klasikų grožinės literatūros kūrinių – "Mažoji biblioteka", skirta PLI stu- dentams bei lituanistinių mokyklų moksleiviams. Nuo 1963 m. iki 1971 m. išleista net 14 D. Veličkos redaguotų knygų.

Įvairiapusiškoje Do- mo Veličkos veikloje ypač ženklia vietą užėmė darbas su studentais, profesionaliai or- ganizuojant kultūrinius rengi- nius, kaip pavyzdžiui, M. Daukšos (350 m.), M. Maž- vydo (400 m.) mirties sukak- čių minėjimus su tų autorių raštų parodomis ir sukaktuvi- niais leidiniais. Literatūriniai vakarai, žymių sukakčių mi- nėjimai ir parodos Pedago- giniam lituanistikos institute tapo įprastu dalyku.

Domas Velička pali- ko ryškų pėdsaką visuose savo pedagoginės veiklos baruose.

Dr. Jonas Dautaras
Vilniaus Pedagoginis
Universitetas

Iš pratarmės knygai "Socialistinis realizmas" (Čikaga, 1968, red. D. Velička)

Einant literatūros kursą, be kitų literatūrinių srovių, tenka susidurti ir su vadinamuoju socialistiniu realizmu, kuris nūdien sovie- tinėje Rusijoje ir jos okupu- tuose kraštuose yra virtęs vi- sų menų – literatūros, dailės, muzikos, teatro – oficialiuoju kriterijumi.

Apie socialistinį rea- lizmą, kuris siauresne prasme sovietijoje vadinamas meni- nės kūrybos ir kritikos meto- du, jau ne nuo šiandien kal- bama ir už sovietijos ribų. [...] Tad kas iš tikrųjų yra ta- sai socialistinis realizmas?

[...] Jeigu rašytojas ar kuris kitas menininkas ne- silaikytų socialistinio realiz- mo linijos, švelniausiu atveju jis rizikuotų iškristi iš sovie- tijos viešojo gyvenimo ir ne- tekti darbo (pavyzdžiui, Pas- ternakas). O kitokiu atveju

tokiam kūrybinės laisvės ša- lininkui gresia net kalėjimo bausmė. Laisvajame pasauly- je gyvenančiam žmogui visa tai skamba neįtikinamai. Bet tai yra tokia tiesa, kurios mums įrodinėti nebereikia. Dviejų rašytojų – Andriaus Siniavskio ir Juliaus Danielio – teismas, įvykęs Maskvoje 1966 m. vasario mėn., tą tiesą pademonstravo pačios sovie- tinės valdžios įstatymais. Po šešias dienas užtrukusios bylos Siniavskis ir Danielis buvo nubausti ištėmimu į sunkių darbų stovyklą: vie- nas septyneriems, o antras – penkeriems metams. Antroji sovietinės Rusijos rašytojų byla, svarstyta Maskvoje 1968 m. pradžioje, taip pat pasibaigė rašytojų pasmerkimi sunkių darbų stovyklos bausmėmis (Jurij Galansko- vas ir kt.). (Bus daugiau)

Veličkų šeima (apytiksliai 1945 metais) Vokietijoje, "DP" stovykloje: Elena Veličkienė, D. Velička, Asta Veličkaitė

Tarp mokytojų ir Čikagos Aukštesniosios Lituanistinės mokyklos absolventų 1961 m. birželio 4 d.

KAIP DANGUJE, TAIP ...

"Vagys siaučia svetimuose namuose, gi kišenvagiai darbuojasi vidurmiestyje. Pasikartojančius apiplėšimus patyrę bankai samdo sargybinius ir sustvirtina savo būstines. Taip yra sostinėje, tačiau ir provincijoje nesaugu. Gangsteriai gali tenai "pasišienauti" ir gerais keliais dar sugrįžti vakarienei.

Esama kelių teorijų dėl tokio organizuoto nusikalstamumo išbujojimo. Daugelis tai aiškina tradicinių vertybių nuosmukiu bei padidėjusiais ryšiais su Vakara, iš kurių nusižiūrimos jų blogiausios ypatybės. Kitiems atrodo, kad augantis plyšys tarp praturtėjusių ir ne tokių visą visuomenę išmeta iš pusiausvyros.

Kas gi vyksta? Mafijozų "krikštėvėnai", tai yra gaujų vadai, važinėja išvaizdžiais pajėgiais automobiliais, gyvena ištaingiuose rūmuose. Juos visi žino tik vardais, kaip Pingvinas, Vienuolis ir panašiai. Visi jų prisibijo.

Nužudymas pagal užsakymą dabar įprastas nusikaltėlių pasaulyje. Policijai tai nebuvo ypač įdomu, kol piautasi savo tarpe. Tačiau visas kraštas buvo sukrėstas, dienos šviesoje nužudžius šešėlininkų darbelius aiškinantį žurnalistą.

Tuomet parlamentas išleido eilę įstatymų, lyg turėjusių pažaboti gangsterius. Sukurta net nauja įstaiga kovai su jais. Visa tai šiek tiek

pagelbsti. Betgi tėra tik pradžia, kuri turėjusi būti padaryta prieš keletą metų.

Policijai vis dar toli gražu nuo supratimo apie kriminalinių grupuočių veikimą ir jų užmaskuotas finansines operacijas. Ji net neturi aiškaus kovos plano. Taip, retas žudikas ar gaujos vadas tebuvo nuteistas."

Skaitytojas pagalvos: Kodėl čia vadinama tai, kas mums – nebe naujiena, tikrai nepridėta apie policininkų bei valdininkų korupciją.

IŠSKYRUS. Išskyrus, kad rašoma ne apie Lietuvą, bet tarsi ramią ir nesovietizuotą Airiją. Taip skaitome Toronto dienraštyje "The Globe and Mail".

Tai mums reikšminga, kadangi airiai yra gana panašūs į lietuvius ir atvirkščiai. Jie – kone visi katalikai, bent krikštu, ilgai prispausti svetimųjų, kurie atėmę net jų kalbą. Airija yra beveik tokio pat ploto ir gyventojų skaičiaus. Regis, dabar gyvena taip, kaip ir lietuviai geistų. O bėdos ir tenai!

Menka paguoda tariant, jog "kaip danguje, taip ir žemėje". Tikrai, kad tėvynainių vargus išžiūrėtume bendrame sąryšyje. Juk nužmogėjimas palietė ne juos vienus.

Algimantas Banelis,
293 Quebec Ave., Toronto

Redakcijos pastaba: O ką mano kiti mūsų skaitytojai? Kur to nužmogėjimo tikrosios šaknys?

PLB PIRMININKO KELIONĖ Į LIETUVĄ

(Pabaiga)

Pirmininkas Bronius

Nainys labai domėjosi ir lietuvių vaikų stovykomis. Jis aplankė stovyklą šalia Vilniaus, kurioje buvo 120 Vilniaus krašto ir užsienio lietuviukų, bei stovyklą Giruliuose, kur poilsio 64 lietuviukai. Stovyklose kalbama lietuviškai, sudaryta gana stipri lietuviška programa, geros patalpos, geri vadovai. Giruliuose, netoli nuo stovyklos yra puikus viešbutis, kuriame gali apsistoti iš JAV atvykusios mamos arba globėjos. Para šiame viešbutyje kainuoja 45 dolerius, o kambariai – geresni negu Holiday Inn.

Pirmininkas Bronius Nainys labai atidžiai domėjosi dabartiniu Lietuvos gyvenimu, kalbėjosi su kultūrininkais, visuomenininkais, eiliniaisiais žmonėmis. Jo nuomone, Lietuva eina dar labai sunkiu ekonominiu keliu. Daug vargo ir vargšų, tačiau jaučiama, kad ir patys žmonės su tuo nenori kovoti, o laukia iš valdžios paramos. Gi sąžiningai dirbantys nedejuoja.

Kultūrinis Lietuvos gyvenimas vyksta "visais frontais". Veikia teatrai, meno ansambliai, be galo gausi spauda. Puikūs žurnalai: "Gimtas kraštas", "Veidas", "Kultūros Barai", "Lituanian in the World" ir kiti. Eina daug dienraščių ir savaitraščių, leidžiami miestų ir rajonų laikraščiai. Žinoma, tai kaštuoja pinigą, o jo – mažoka.

Žmonių viltis – nauji rinkimai. Gal keisis valdžia, Seimo sudėtis, gal mažiau

Jurgis Janušaitis

B.Nainys po apdovanojimo Lietuvos Šaulių sąjungos III laipsnio Šaulių ženklo ordinu už pasižymėjimą Sedos kautynėse. Už jo – LŠS vadovas Rimvydas Mintautas

bus savanaudžių, o daugiau dėmesio eiliniam žmogui?

Pirmininkas Bronius Nainys viltingai žvelgia į ateitį, linkėdamas, kad pats Lietuvos žmogus siektų sau šviesesnės ateities dirbdamas. Tačiau Lietuvoje štai kaip dirbama (citata iš "Lietuvos aid", str. "Mėsininkų plaukai vis dar sveikai blizga"): "Buyusiuose mėsos kombinuose dabar viena kiaulę visą dieną skerdžia 11 darbuotojų. Su vienu jaučiu visą pamainą galynėjasi 16 diplomuotų vyrų ir moterų. Tai 1996 m. pramonės darbo našumo tempai! Ir vis dėl to mėsininkai kas mėnesį vidutiniškai uždirba po 600-800 litų arba keturis kart daugiau negu žemdirbiai". Komentaras, manau, nereikalingas. Tad

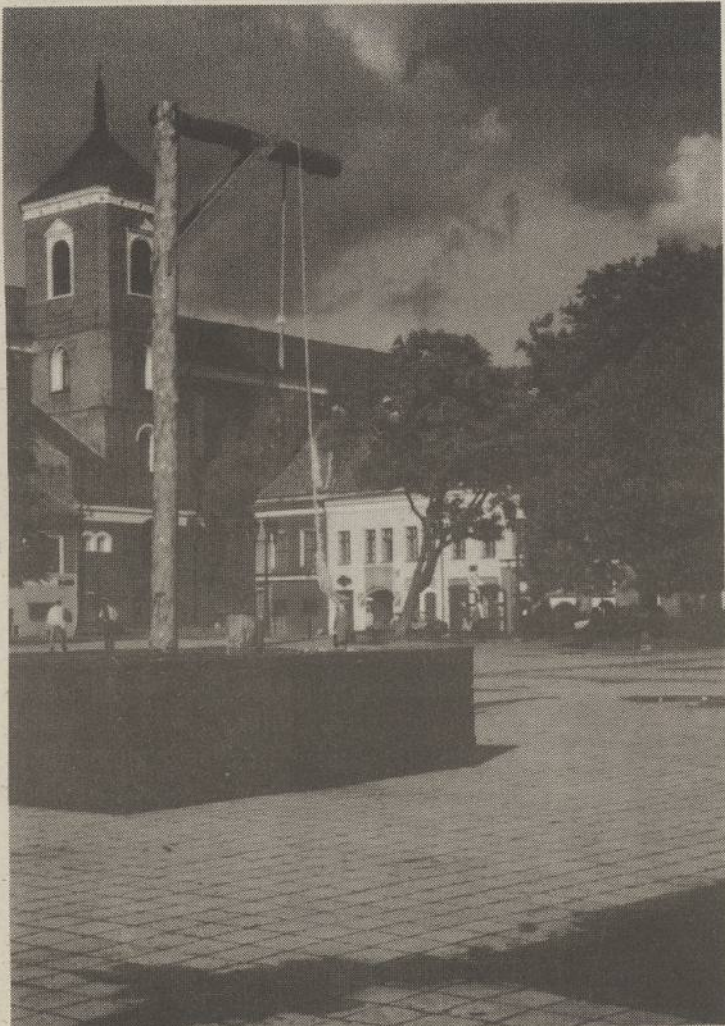
kur nueis Lietuva, taip dirbdama?

PLB pirmininkas, po įtempto darbo Lietuvoje, pagaliau sugrįžo į Lemontą. Jis parsivežė daug medžiagos ir naujų planų veiklai plėsti. Tik reikia, žinoma, ir visų tėvynainių, tiek užsieniuose, tiek Lietuvoje gyvenančių, paramos ir gražaus sutarimo. Tik tokiu keliu einant, susilauks realios pagalbos ir Europos bei Rytų kraštų bendruomenės.

Pirmininkas Bronius Nainys savo kelionės išpildžius įdomiai papasakojo ir čikagiškiams š.m. liepos 4 d. Pasaulio Lietuvių centre. B. Nainio pranešimą su dideliu dėmesiu išklause daugiau kaip 300 žmonių.

Europos ir Rytų kraštų LB ir Jaunimo sąjungų atstovų suvažiavimas Vaišniūnuose, Ignalinos rajone. Pirmoje eilėje (iš kairės): PLB atstovybės Vilniuje vedėja Virginija Grybaitė, Gruzijos lietuvių atstovė Irena Džikija, Moldovos LB pirmininkė Zinaida Tetradvienė, vyskupas Paulius Baltakis, PLB pirmininkas Bronius Nainys ir Olandijos LB vicepirmininkė A.N.Polenytė-Schnellenbach

"Kartuvės" Kaune dar laukia nuteistų nusikaltėlių
Ir. Gedris nuotr.

KVIEČIAME Į KULTŪRINĘ POPIETĘ

"Mano svajonė visada buvo, kad mano knyga būtų išspausdinta Lietuvoje."

Ši rašytojos ir žurnalistės Aurelijos Balašaitienės svajonė išsipildė dvigubai: leidykloje "Vilius" 1995 metų vasarą buvo išspausdinti du Aurelijos Balašaitienės romanai – "Pradimų ženkle" bei "Žarijos ir pelenai". Jų viršelius puošia dailininkų E. Žiauberio ir B. Motuzos piešiniai.

Leidėjai šiais žodžiais pristato "Pradimų ženkle" romaną ir jo kūrėją: "Knygoje pasakojama apie mūsų tautiečių odisėjas 1944 m., traukiantis nuo antrosios sovietų okupacijos, nelengvą jaunų inteligentų gyvenimą perkeltųjų asmenų stovyklose, dūžtančios meilės istorijas ir dramatiškus likimo posūkius. Romano herojų keliais savo laiku praėjo autorė, patyrusi visą tų dienų kartumą. Kaip tikrovėje, taip ir romano veikėjų lemtyje nugali lietuviškas atkaklumas, herojų humaniški siekiai."

Rašytojos Balašaitienės novelių rinkinys "Susitikimas pamary" ir romanas "Skeveldros" buvo išleisti išeivijoje, "Vilties" Draugijos leidykloje, Clevelande. "Skeveldras" autorė skyrė tai kartai, "kuri augo, brendo ar gimė toli nuo savo tėvų žemės, ... kad ji galėtų įsisamontinti lietuvių tautos tragediją, ją suvokti ne vien protu, bet ir jausmais".

Aurelija Balašaitienė visą savo gyvenimą bendravo su šiomis kartomis, nuolat ugdė ir puoselėjo jaunuolių širdyse meilę savo tėvų žemei. Ji dėstė dailių žodžių šeš-

tadieninėje lituanistinėje mokykloje, vadovavo lietuvių skaučių tuntui, kūrė vaizdelius, skaitė paskaitas... Nesibrangino ir stovyklų laužuose skaityti savo sukurtus kupletus, nors gal daugiau laurų nusiskynė operos libretu.

Žurnalizmo darbą Aurelija pradėjo dar mažytė. Viešėdama Lietuvoje, Mažvydo bibliotekoje užtiko savo pirmas kūrybines pastangas. Pasidariusi kopijas, parsivežė namo. Namai jau čia, Amerikoje, kuri taip svetingai priėmė suvargusius pabėgėlius.

Aurelija Balašaitienė dažnai straipsniais bendradarbiauja su septyniais lietuviškais laikraščiais ir Clevelando "Plain Dealer". Dažnai savo rašymu išprovokuoja prieštaraujancias nuomones, ir tada jau "prižada" daugiau neberašyti. Mes, jos draugai, dėl to nenuogastaujame, nes žinome, kad Aurelija negali nerašyti, kaip lakštingala negali nečiulbėti. Pereitais metais jai už kūrybinį darbą buvo suteiktos dvi premijos – Ohio Gydytojų Draugija pagerbė jos darbą lietuviškame kultūriniame gyvenime, o "Darbininkas" premijavo laikraštyje išspausdintą novelę "Marių dovana". Tad autorės žodžiais tarant, buvo geri metai: du romanai, dvi premijos.

Clevelando skautininkės maloniai kviečia visus į rašytojos Aurelijos Balašaitienės knygų sutiktuves, kurios įvyks šių metų rugsėjo 15 d., 4 val. po pietų Dievo Motinos parapijos svetainėje. Naujus romanus pristatys prof. Jolita Kavaliūnaitė.

Sk. Aldona Miškinienė

CLEVELANDO SKAUTŲ TUNTAS "PILĖNAI"

Clevelando skautai savo veiklos metus pradeda rugsėjo 16 d. 7 v.v. Dievo Motinos parapijos patalpose. Į skautų organizaciją priimami berniukai (į "giliukus") nuo 5-rių metų amžiaus.

Prašome nevėluoti. Visi dalyvausime Šv. Mišiose. Visais reikalais prašome kreiptis į tuntininką R. Belzinską tel. 486-5634.

V.B.

Atsiųsta iš Vilniaus

1996 m. birželio mėn. 20 d. iškilmingai buvo atidaryta Lietuvos veterinarijos akademijos Dr. Leono Kriaučeliūno smulkių gyvulių klinika. Tai klinika, atitinkanti tarptautinius standartus, aprūpinta naujausiomis technologijomis, modernia diagnostine aparatūra ir šiuolaikiniais instrumentais.

Klinikos pastato rekonstrukciją, pilną jos įrengimą finansavo Lietuvos veterinarijos akademijos auklėtinis ir šios aukštosios mokyklos Garbės daktaras L. Kriau-

čeliūnas su šeima (JAV, Leontas).

Ši moderni klinika pasitarnaus aukštos kvalifikacijos specialistų ruošimui, intensyvesniam mokslinio tyrimo darbų vykdymui, mokslininkų tarptautinių ryšių plėtojimui, Lietuvos veterinarijos gydytojų kvalifikacijos kėlimui.

Nuoširdžiai dėkojame Dr., Dr.h.c. L. Kriaučeliūnui ir jo šeimai už šią nesavanaudišką, labai svarią ir neįkainojamą pagalbą Lietuvos

veterinarijos akademijai ir Lietuvai. Linkime geros sveikatos, ilgų, prasmingų gyvenimo metų ir nuoširdaus bendradarbiavimo su Lietuvos žmonėmis.

Lietuvos Respublikos
Žemės ūkio ministras
V. Einoris

Lietuvos Valstybinės
veterinarijos
tarnybos direktorius
dr., doc. K. Lukauskas
Lietuvos veterinarijos
akademijos rektorius
prof., habil. dr. V. Bižokas

PADĖKA

RUOŠIAMĖS DEVINTAJAM PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESUI

Šių metų pavasarį į pirmąjį savo darbinį posėdį susirinko Devintojo Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongreso Ruošos komitetas. Komitetas per šiuos metus išpareigojo pasiruošti šiam pasauliniam jaunimo sąskrydžiui, kuris 1997 m. vasarą įvyks Jungtinių Amerikos Valstijų rytinėje pakrantėje.

Nuo 1964 m. Jaunimo kongresuose yra dalyvavę daugiau kaip 11,000 jaunųjų lietuvių. Pirmuose kongresuose dalyvavo atstovai iš visų didžiųjų lietuvių emigracijos telkinių: JAV, Kanados, Pietų Amerikos, Australijos. Žlugus sovietinei impe-

rijai, į kongresus jau atvyksta jaunimas iš Lietuvos, visos Rytų Europos ir Rusijos.

Devintojo Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongreso Ruošos komitetui vadovauti sutiko niujorkietis Tomas Matusaitis. Kiti organizacinio komiteto nariai: Laisvyda Janulaitytė (Bostonas), Claudia Luecke (New Jersey), Paulius Murauskas (New Jersey), Kazys Adomkaitis (Bostonas), Vidas Marijošius (New York), Jonas Jankauskas (New York) ir Kristina Matusaitytė (New Jersey).

IX PLJ Kongreso atidarymas įvyks liepos 18 d., Washingtonė. Jo programoje

numatyta: Studijų Dienos (Washingtonė ir New Yorke), ekskursija laivu – New York uoste, banketai Washingtonė ir Bostone, stovykla pajūryje (netoli Bostono). Kongresas tęsis iki rugpjūčio 3 d.

Informacija apie kongresą skelbiama visomis priemonėmis. Internet'e galite rasti PLJK informacinį rinkinį (adresas: <http://www.pljk.org>). Elektroniniu paštu rašykite tokiu adresu: Jankauskas@aol.com. Paprastu paštu rašykite adresu: PLJK PO Box 283 Manhasset New York 11030 USA.

CLEVELANDO "NERINGOS" TUNTAS PRADEDA MOKSLO METUS

"Neringos" skaučių tunto vadovės jau žvelgia pirmyn į beprasidedančius naujus mokslo metus ir su jais susijusį žiemos skautavimą. Jos tariasi su draugininkėmis, sudarinėja metinius darbo planus ir kviečia tėvelius, kurių mergaitės š.m. rugsėjo pirmąją dieną yra pilnų ketverių metų ir vyresnės, užsiregistruoti tunte. Per žaidimus jos nuo mažens ugdomos kilniomis asmenybės-

mis ir pratinamos siekti aukštų idealų.

Sueigos prasidės rugsėjo 16 d. 7 val. vakaro Dievo Motinos parapijos svetainėje. Šios sueigos vyks kas antrą savaitę, pagal iš anksto sudarytą planą. Smulkesnių žinių galite gauti iš s. Livijos Pollock, tel. 248-0049 arba Vilijos Nasvytytės – Klimienės, tel. 381-9318.

Šių metų pradžioje skautės atliks gerą darbą:

rugsėjo 15 d., sekmadienį, po 10 val. mišių jos, mamytės talkinant, Dievo Motinos parapijos svetainėje paruos pusryčius - kavutę. Jos kviečia visus pasmagurauti jų pagamintais pusryčiais ir tuo pačiu prisidėti prie jų gerojo darbo. Pusryčių pilnas skiriamas parapijos naujojo sunkvežimio pirkimo išlaidoms sumažinti.

Tunto vadovės

"Neringos" tunto sesės pas jūros skautus prie Pymatuning ežero. S.Kižienės nuotrauka

RENGINIŲ KALENDORIUS

• **RUGSĖJO 15 d.**
– Skautininkų draugovės kultūrinė po-
pietė – Aurelijos M.
Balašaitienės knygų
pristatymas – 4 val.
p.p., Dievo Motinos
parapijos svetainėje

• **RUGSĖJO 28 d.**,
šeštadienį, – Tradicinis
Baltų draugystės vaka-
ras Latvių salėje. Rengia
Cleveland'o Baltų komi-
tetas

• **SPALIO 18, 19, ir 20**
dienomis – BALF'o cent-
ro valdybos direktorių
susipažinimas. Rengia

Cleveland'o skyrius

• **LAPKRIČIO 9 d.**, 7
val. vakaro – Dievo Mo-
tinos parapijos choro ru-
dens balius

• **LAPKRIČIO 17 d.** –
Šv. Jurgio parapijos ru-
dens festivalis – nuo
11:30 iki 3:30 v.p.p.

• **LAPKRIČIO 23 d.**,
šeštadienį, LVS-gos
"RAMOVĖ" Clevelando
skyriaus valdyba Lietu-
vių Namuose rengia Lie-
tuvos Kariuomenės
šventės minėjimą

• **GRUODŽIO 24 d.** 9
val. vakaro – Bendros
Kūčios – Šv. Jurgio pa-
rapijos salėje

Šv. Kazimiero Lituanistinė mokykla

šeštadienį rugsėjo 14 d., 9:00 v.r. pradeda
naujus mokslo metus su vaikų registracija
Dievo Motinos parapijos svetainėje. Kaip ir
praėjusiais metais, Šv. Kazimiero mokykla
priims mokinius, kuriems sueina 4 metukai
iki rugsėjo 30 d., į priešmokyklinį skyrių. Tė-
vų susirinkimas, dalyvaujant Tėvų komitetui
ir mokytojams, prasidės 9:15 v.r. svetainėje.
Į jį privalo atvykti bent vienas atstovas – tė-
tis arba mama – iš kiekvienos šeimos.
Mokyklos darbo valandos:

nuo 9:00 v.r. iki 12:30 v.p.p.

WANTED TO BUY

STEINWAY or MASON-
HAMLIN GRAND PIANO
WANTED!

Any age, any condition. Will
pay CASH and pick up.

WANTED TO BUY

STEINWAY or MASON-
HAMLIN GRAND PIANO
WANTED!

Call 1-800-449-3850 anytime

Clevelando Šaulių gegužinėje. V.Bacevičiaus nuotrauka

Psychological Health Center and Alcoholism Treatment Program, Inc.

6315 Pearl Road, Suite 101
Parma Heights, Ohio 44130

Telefonas: (216) 845-9061
Faksas: (216) 8454-9062

Dr. Gintautas Z. Sabataitis Psichologas
Priimame "Medicare" ir kitus sveikatos apdraudimus

FOR RENT

A 5 room double house
204 & Lakeshore Bl. No pets
Call: 481-2419

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports * visas * prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE, INC.

40-24 235TH DOUGLASTON, NEW YORK 11363 TEL. (718) 423-6161 FAX (718) 423-3979

Krinta lapai...

Krinta skrydžių į LIETUVĄ
kainos!

NEW YORK – VILNIUS - NEW YORK

Rugsėjo – spalio mėn.	\$650
Lapkričio – gruodžio 12 d.	\$500
Gruodžio 13-31d.	\$650
Sausio – vasario mėn.	\$500

Plius mokesčiai

Vytis Travel
40-24 235 St
Douglaston NY 11363

TEL. (718) 423-6161
800-77-VYTIS

LITMA IMPORT EXPORT
639 EAST 185 STREET
CLEVELAND OH 44119
216-481-0011

SIUNČIAME SIUNTINIUS LAIVU
LABAI SKUBIEMS SIUNTINIAMS - ORO CARGO
AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO SIUNTINIAI

JŪSŲ SIUNTINIUS PRISTATYSIME Į NAMUS
BET KURIOJE LIETUVOS, LATVIJOS, ESTIJOS,
BALTARUSIJOS VIETOJE, O TAIP PAT MASKVOJE,
PATERBURGE IR KALININGRADO SR.

ATLANTA IMPORT EXPORT
(312) 434-2121 arba (800) 775-7363

DIRVA

AMERIKOS SPAUDA APIE "DAINAVOS" STOVYKLĄ

Gerardas Juškėnas

Buvo malonu gauti išskarpą iš Mičigano "Ann Arbor News". Reporterė Sarah Hollander apėlė "Dainavos" stovyklą. Savo reportažą ji pavadino: "Kultūros stovykla – Mančesterio miniatiūrinė Lietuva – jau 39-rius metus labai populiari". Ji pradeda: "Jūs tikriausia girdėjote apie tai, kad vaikai žaidžia vėliavų pagrobimą. O štai "Dainavos" stovykloje lietuvių vaikai žaidžia knygnešių žaidimą. Vietoje pagrobtos vėliavos jie simboliškai neša "per sieną" lietuviškas knygas. Žaidimas skiriamas prisiminti 1864-1904 m. spaudos draudimą, kada rusai okupantai vertė lietuvius priimti rusišką raidyną. Autorė pažymi, kad daugelis

lietuvių nukentėjo už savo rašytinės kalbos saugojimą.

Jau 39-rius metus "Dainavos" stovykla padeda išlaikyti lietuviškas tradicijas. 226 akų stovykla iš tikrųjų tapo miniatiūrine Lietuva. Tautiniai rūbai išrikiuoti koridoriuose, dievdirbių kryžiai budi kalvoje, akordeono muziką lydi jaunatviškos sartinės. Net ir stovyklos kalvos, beržai bei pušelės primena gimtinės peizažą. Mergaitės, eidamos maudytis ežerą, prasitarė reporterei, esą Dainava tiek sulietuvėjo, kad ir šile esama lietuviškų vaiduoklių.

Anot stovyklos talkininko Mariaus Gudinsko, jam atrodo, tarsi dalelė Lietuvos perkelta į Vidurio Ameriką. Jis prieš 25-rius metus susitiko čia Feliciją, savo būsimą žmoną. O dabar jų 8 metų sūnus Vincas kartu su 120 kitų vaikų čia stovyklauja. Gudinskas sako, kad jiedu užaugo tokioje aplinkoje ir tą patį jie perduoda savo vaikams. Daugumas stovyklautojų atvyksta iš didesnių lietuvių telkinių – Čikagos, Klyvlendo ir Detroito.

(Bus daugiau)

"DIRVAI" AUKOJO:

ALTS Bostono skyrius	\$1000
A. Veličkaitė, Chicago, IL	\$300
B. Paprockienė, Glend., NY	\$130
V. Tervydis, Coll., IL	\$100
Lietuvos Vyčių org-ja	\$100
B. Veitas, Boston, MA	\$100
R. Veitas, " "	\$100
P.I. Vėbros, Chicago, IL	\$100
M. Kirkilas, St. Pet., FL	\$100
M.Z. Raulinaičiai, Man., NJ	\$50
V.E. Leger, N. Olmsted, OH	\$50
V. Bergas, W. Hyann., MA	\$30
G. Kenter, Dambury, CT	\$20
L. Karpavičius, M. B, FL	\$20
A. Marchertas, D. Grove, IL	\$20
A. Venckūnienė, S. Mon., CA	\$20
F. Kontautas, S. Boston, MA	\$20
P. Raciukaitis, Baltim., MD	\$20
A. Juozaitis, Lakewood, OH	\$20
D.D. Degesys, G. Mills, OH	\$20
L. Dubauskienė, Cral. H., IL	\$20
V. Poderis, Chicago, IL	\$20
D.B. Svirskienė, Broct, MA	\$13
C. Polikaitis, Midl., IL	\$10
W.T. Jakštas, Lakewood, OH	\$10
J. Naujokaitis, Clev., OH	\$10
M. Lipas, Oceanside, CA	\$10
J. Radvenis, Los Ang., CA	\$5
J. Povilaitienė, Grand Is., NE	\$5

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

\$475.00 – į LIETUVĄ
New York / Newark–
Vilnius–New York / Newark

\$550.00 – į LIETUVĄ
Chicago–Vilnius–Chicago

Prie kainos priskaičiuokite mokesčius. Ši kaina galioja lapkričio mėnesiui ir kelionėms Naujųjų Metų sutikimo proga.

Norėdami gauti išsamesnių žinių, kreipkitės į:

Albiną arba Kristiną
BALTIC TOURS
77 Oak St., Suite 4
Newton, MA 02164
Tel: 617-965-808
800-216-5987

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus.

Pinigai pervedami doleriais.

Sutvarkomi palikimai.

Skubiems siuntiniams – AIR CARGO.

Komerčinės siuntos pagal susitarimą.

MAISTO SIUNTINIAI nuo \$39, - iki \$98, -

Aukštos kokybės maisto produktai.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.

Willoughby Hills, OH 44092

Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.

Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

RITA STAŠKUTĖ

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980

Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1996

Skrydžiai į Vilnų dar vis geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas

Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis

MATAS & ASSOCIATES

NORMLS

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamautojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 **481-6677**

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.

penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.

šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.

sekmadienį *parapijoje* --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekvieną taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000